

Abonementna lista:
 K 10—
 5—
 250
 1—
 Avstrije: —
 15—
 Slovenske
 10 vinarjev.

STRAŽA

Abonementna lista:
 K 10—
 5—
 250
 1—
 Avstrije: —
 15—
 Slovenske
 10 vinarjev.

Reprezentativna in upravljalna: Maribor
 Breška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

2 uredništvom se more govoriti
 vseh dan od 12.—12. ure dopetna

Govor dr. Korošca v državnem zboru.

V terkovi seji državnega zbora je imel načelnik Jugoslovanskega kluba, poslanec dr. Korošec govor, v katerem je odločno in jedrnat naslikal položaj Jugoslovancev v monarhiji in žalostne razmere na našem jugu ter tolmačil želje in zahteve našega naroda. Vsi slovanski in drugi nenemški poslanci so z živahnim zanimanjem ter pritrditvami sledili govoru, ki ga priobčujemo v izveščku:

Dr. Korošec je začel govoriti **slovensko:**

Našim junakom.

Obilo je v tej vojski teklo slovanske krvi. Občudujemo junaštvo in vstrajnost naših bratov junakov, a obžalujemo žrtve. A ti potoki naj niso tekli zastonj. Naše srce nam nareka vročo željo, da ti potoki niso tekli zastonj, temveč da nam vzklije iz njih boljša bodočnost, svoboda in združenja. (Burno odobravanje in ploskanje.)

Mi poslanci smo služabniki temisi našega naroda. Nje izvršitev nam je dolžnost. Brez ozira na plemo, govorico in vero smo se združili v enem klubu, da tako pokažemo svetu voljo našega združenega naroda. A ko govorim prvi v imenu naroda, ne zabim klicati in narodu naj se združi! (Živio in bravo-klici.) Prišlo bodo grožnje, za njimi sladke vabe, kakor se je to že zgodilo, da bi nas odvrnile. A ne vdamo se!

Za naše žrtve.

Kralja Darila je vsak dan spominjal suženj, da se spomni svojih sovražnikov. Mi pa se vsak dan spominjamo naštetih bratov trpinov, kateri so zaradi svojega narodnega prepričanja morali po krivici v ječo. Naše sočutje jim ostane. V prvi vrsti pa velja to tovarišu Grafenauerju. Upamo, da se mu vrata ječe odpre, da pride med nas, brati svoj zapuščen koroški narod! (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Nadaljuje nemški.

Za mir.

Prva naša želja je skorajšnji mir. Skupno z našim cesarjem želimo miru, takega miru, ko bode o-

narodi sami odločali svojo bodočnost. Mi ne delamo zaprek miru. Če pa je kaka ovira pri kakem zavezu, kličemo vladi, da je njena prva dolžnost, da se vpoštevata dobrobit „rei publicae“.

Za varstvo ustave.

Drugo, kar zahtevamo, je, da se varuje ustava. A vlada jo obljublja prelomiti. Nevarno je to. Avstrijsko ministrskega predsednika je — nemštvo. Vlada, ki avstrijska ne pozna, naj gre!

Po vseh državah se družijo vse stranke v vladah. Pri nas narobe. Enemu narodu se priznavajo vsi privilegiji, drugim narodom samo — trpljenje.

Nedolžne so preganjali.

Častni možje in žene so bili tepeni, obešeni in streljani. Cele mesece so sedeli, a niso videli sodnika. Skoti, Matanovič, Fries-Skene so še vedno na svojih mestih.

Tisoči naših junakov so prelili svojo kri za cesarja in domovino. Mi jih obžalujemo in vemo, da žrtve niso zastonj.

Proč z nemškim uradništvom!

Mi nismo nikdar klicali „Los von Österreich! Los von Habsburg!“, pač pa kličemo: „Proč od nemške birokracije!“

Najhujša rak-rana je nemška birokracija. Zato proč z nemškim uradništvom! Vladi, ki vzdržuje to nemško birokracijo, ki istovetno nemške koristi z avstrijskimi, ne moremo slediti. (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Za enakopravnost vseh narodov.

Koliko naših ljudi je še danes pri vojaki. Zaznamovani so z A. Pokazali smo zvestobe dovolj. Zato pa zahtevamo, da vpoštevata vlada „belange“ vseh narodov. Enakopravnost vseh je naš cilj. Ko smo hoteli splošno enako volilno pravico vpeljati, ni hotelo iti, a vendar je šlo. Tako tudi z jeziki. Iz ruske revolucije sklepa naša vlada samo na zrušenje ruske vojaške sile. Ne ve pa, da po Rusiji danes veje duh svobode narodov, vere, bratstva in enakosti.

Vojna je vpoklicala vse narode. V zakopih ni razlike med narodi, pri davkih je ni, v trpljenju umiranja in gladovanja je ni! Enakost veje tu. Zato hočemo enakost tudi v političnem življenju. (Dolgo-

trajno ploskanje.) K večjemu bi mislili, da v zaledju to ne drži. A razlike med katoliki in protestanti ni. Vendar se vsiljuje misel, da je sklenila vlada očitno zvezo z „alliance israelite.“ Tozadevne, če tudi tajne akte naj predloži. (Smeh.)

Kaj bo z našim jugom?

Iz vladnih izjav, iz prestolnega govora čujemo le o nemških belangih, ki naj odgovarjajo državnemu interesu. Toda, gospoda, na jugu ni nobenega vprašanja? Kaj pa z Adrijo? Kdaj bo rešena? Mogoče, ko bo Gross zadnje nemško šulferajnsko šolo ustanovil v Dalmaciji? Ko bo Dobernig ponemčil zadnjega Korošca? In ko postavi Wolf most do Adrije?

Kaj bo z Bosno, Hercegovino, Hrvaško, Dalmacijo in slovensko zemljo?

Naša izjava Vam odgovarja na to. V monarhiji pod avstrijskim žezlom, a svobodni, združeni hočemo biti Jugoslavlani! Ali je to izdajstvo?

Mi nočemo tujega jarma!

Ne, edino to je rešitev za Avstrijo in za nas! Nočemo tujega jarma! Hrvatje, ki imajo v kraljevini to edino samoodločevalno pravico, da smejo sklepati o pasjem davku, nočejo Čuvajev. V Bosni in Hercegovini nočejo tujstva. Dalmacija, ki se bori, mre in gladuje pod tuji za domovino. In uboga Istra, ki umira gladu pod vlado tujcev! Celi otoki so že izumrli!

Edini in združeni!

Zedinjeni in svobodni hočemo biti!

In ali se še osmelite imenovati naše stremiljenje izdajstvo? Ne in ne! Če pa ga hočete imenovati, Vam pa povem, da imate premalo vešal, da bi ugonobili nas in našo misel. Edini in združeni smo med seboj, edini smo s svojim narodom! (Dolgotrajno odobravanje in ploskanje.) Tovarišem Cehom in Poljakom smo ponudili roko za združeno delo. Rečem Vam, ostanite nam zvesti, kakor se bomo i mi zvesto borili za Vaše zahteve! (Burno odobravanje pri Jugoslovanih, Čehih in Poljaki. Govorniku čestitajo.)

LISTEK.

Prijatelju v spomin.

Padlemu poročniku Mihcu Zafošnik. † 26. maja 1917.

Doma je bil v Spodnji Novi vasi pri Slov. Bistrici, tam se je rodil dne 30. velikega srpana 1894, tam stoji gostoljubna slovenska Zafošnikova hiša. Pridnost in bistrumnost je pripeljala našega Mihca v mariborske gimnazijske prostore, kojim je delal veselje in čast do 7. razreda. V vinotoku leta 1914 pa ga je poklicala domovina pod orožje in hitel je z veseljem je braniti z junaštvom, s kakoršnim gremo mi vsi, ki ljubimo to zemljo in svoj rod.

Junak v službi za domovino je nenavadno naglo dosegel mesto poročnika in odlikovanje je tudi že dičilo njegova junaška slovenska prsa. Ali več kot šarže in več kot svetinje, to je bilo srce, tisto plemenito srce, največja in najlepša svetinja junaštva.

Vojaki, ki ste se bili pod njegovim poveljstvom, povejte, li niste ljubili vašega poročnika, li ni bil dober, blag in ni li bilo junaško to srce? O, koliko krvavih in ljutih bojev je prebil, skoraj da v vednih bojih, le z malimi izjemami počitka.

Dne 26. cvetočega majnika letošnjega leta pa je laška krogla zadela poročnika Mihca Zafošnika; izdahnul je v naročju svojega žalostnega brata Pavla.

In zdaj tišči ob misli na to prehudo bol k tlom dušo mi tužna vest!

Mihec, Ti si padel . . . Naznanili so domovini in domovina je vzdihnila kakor vzdihnemo ob grobu najslajših nad. Zopet nov grob! Kako strašna si ti, vojna! Oh, koliko junakov si nam že zasula, koliko zlatih nad!

Mihec je padel . . . Prijatelj! Ko so mi to povedali, o kako sem planil kvišku, kako sem pograbil bridki meč in zavihel sem ga visoko . . . Iz prs pa je privrel krik, ki ga rodi le sila maščevanja . . . Prokleti potentar, prokleti! Mihec, ali Tvojo kri bo mo kletu maščevali! In ko se solzim, pa se moram zavesti, da vse solze ne izbrišejo Tvoje smrti, kakor mi niso vzbudile ljubega brata, tako pa planem zopet kvišku. O kleti Lah!

Bratje na Krasu, ob Soči, bratje ob tirolskih gorah in vsepovsod, vztrajajte, maščujte našo kri! In mi, ki si odpočivamo po hudih bojih, smo zopet močni in zopet pridemo za Vami, da ga konečno pogreznemo, kamor spada, izdajalec, ropar, morilec!

Draga Zafošnikova hiša pa plaka v največji bolesti. Toda zaman stezate roke po sinu dober oče in blaga mati, zaman ga kličete sestrice in bratje in mi prijatelji in tovariši. Ne najdemo ga več!

Dobri starši! Mi vemo, kako ste ljubili svojega Mihca, s koliko ljubeznijo ste skrbeli zanj, s koliko nado se ozirali v njegovo bodočnost in kako zaupljivo in proseče ste gledali do Njega, v čegar rokah je naše življenje. Sedaj pa je vse uničil Lah. A vsaj enega ni uničil, vsaj nekaj Vam niso položili v grob — Vaše vero do neba! In tedaj veste, da Vaš

Mihec sedaj gleda raj, raj, ki je vendar slajši, nego je nam revežem ta zemlja krvi in solz. Tako Vas tolaži Bog!

Slovenska domovina in cerkev ste izgubili idealnega, upapolnega sina, ki vaju je neločljivo ljubil do smrti. Za vaju je cvetelo to mlado življenje, za vajino svobodo in slavo se borilo. Bodite nam grobovi poroštvo naše lepše bodočnosti!

Prijateljem in tovarišem pa je odvzet eden izmed najboljših, najplemenitejših. Prijatelj, saj le ni ljubil le prijatelj, ljubil Te je vsakdo, kdor Te je le poznal. Skozi Tvoje se vedno smehljaajoče oči smo gledali Tvojo radostno, dobro dušo. Dragi! Kaj so se v tisti grozi in krvi tudi smehljala Tvoja lica, kaj niso čutila nikoli smrtonosnega poljuba? O, gotovo so slutila in videla, toda niso se bala, saj so bila vselej pripravljena v Bogu, zato so se lahko smehljala. Da bi bili i mi tako dobro pripravljeni!

Tovariši! Tudi midva se tukaj v dolini solz ne vidiva več in nikoli več jo ne bova mahala pevajoč in vriskajoč skozi vas, polje in mesto . . . Naša pesem se ne bo več veselila svojega peveca, naša vas ne več svojega dobrega Mihca . . . In zdaj hodim sam po teh zapuščenih ulicah in moram se udati misli, da nikoli ne bom več srečal njega, ki sem ga ljubil vse bolj nego čislam te, ki stopajo tód okoli! Mihec, kako sva si zagotavljala, da se hočeva vrniti oba! Tvoje zadnje besede, ko sva se ločila v bojni črti: „Jakec, drži se!“ — „Mihec, če se boš le Ti!“ Razšla sva se.

Danes pa ta težka misel, da Ti pošiljam svoje pozdrave v prerani grob! In ta grob je daleč, daleč od nas. Toda saj nič ne loči one zemlje od naše, vse

Govor ministrskega predsednika in Jugoslovani.

Sreča je za našo Avstrijo, da smo navajeni govorov različnih ministrskih predsednikov in programatičnih izjav raznih avstrijskih vlad. Dosti časa bi bilo treba, če bi hoteli samo tudi površno pregledati vse take izjave, ki smo jih dobili samo zadnjih deset let. In vse te izjave so šle v vladni koš, da ni več sledu o njih. Izvršilo se ni skoro nič; vso dobro voljo posameznikov je ubil slavni avstrijski sistem ter vse uničujoča birokracija.

Se večja sreča za nas Jugoslovane posebej pa je, da obstoja za nas tolažba v zgodovinskem dejstvu, da avstrijski ministrski predsedniki kmalu pridejo in kmalu zopet gredo. Zd se nam tako, kakor bi se doigravala tragična igra, v kateri nastopajo razni junaki, ki trenutno žanjejo nekaj ploska in pritrjevanja, potem pa hitro pozabljivi zopet odhajajo.

S tega stališča presojava tudi mi govor grofa Clam-Martinica. V primeri z velikim časom je bil zelo majhen; podal je mnogo besed, v katerih pa ni načrta, celo niti pravega migljaja za ureditev notranjih razmer. Zapleten je tako zelo v razne zahteve vsenemških poslancev, da se ne more povspeti do višjega vidika, s katerega bi opazoval novo nastale razmere v državi. Zato ni upati, da bi ta vlada uredila Avstrijo, kakor to zahtevajo vsi narodi, da bi lahko živeli med seboj srečni in zadovoljni, v miru in skupnem delu.

Če premostimo splošno mnenje ljudstva vseh narodov, moramo zabeležiti dejstvo, da vse sloje prešinja živo stremljenje po hitrem in častnem miru, za katerega si sam presvitli cesar Karel I. tako plemenito prizadeva. Pa tudi glede tega vprašanja ministrski predsednik ni bil dovolj glasen in jaseen tolmač volje ljudstva, ker je zanj preveč merodajno mnenje nekaterih nemških krogov in njihovih stremljenj. Tudi iz tega razloga mu zastopniki Jugoslovanov ne morejo zaupati.

Pritrdimo besedam ministrskega predsednika, da se borijo v strelskih jarkih vojaki vseh narodov kakor levi drug poleg drugega. To vemo vsi; mi zlasti tudi vemo, kako hrabro se Hrvati in Slovenci borijo za dom in cesarja. Pa česa ne vé ministrski predsednik? Povemo mu, že sedaj mi; glasno se bodo pritoževali vojaki po končani vojni: Slovenski vojaki v začetku vojne ponekod niso smeli med seboj niti slovenski občevati! Odbori, ki so zbirali prispevke za vojake, se niso niti smeli nazivati slovenske odbore. Ali je to tudi znano sedanji vladi? O preganjanju niti danes ne govorimo! Ali ne vé sedanja vlada, opozorili so jo poslanci že neštetokrat, — da se sedaj dobivajo nekateri slovenski vojaki seznamek p. v. (politisch verdächtig)? Če vse to vé, zakaj ni še dala zadoščenja slovenskemu narodu, kate-

rega je že opetovano hvalila, da stori na celi črti svojo dolžnost? Prelita slovenska kri zahteva od vlade pravico in enakopravnost za slovenski narod. Gospod ministrski predsednik naj si zapomni, da tako misli vsak Slovenec, vsak Hrvat ter da pričakuje za narod zadoščenje in plačilo. Naša zahteva je: Naš narod bodi popolnoma enakopraven med drugimi! Kdaj bo to dosegel? Se-li naj zadovolji z vladino izjavo?

Program vlade je, je zaklical ministrski predsednik z navdušenjem: Avstrija. S tem ni povedal nič novega. Avstrija smo vendar mi sami; za Avstrijce smo se vedno očito priznavali, kot taki smo prelivali kri in kot navdušeni Avstrijci smo podvojili in pomnožili svojo moč, da smo odbili povsod vse sovražnike. Vlada hoče skrbeti za ednotno državo, hoče obdržati deželno upravo ter hoče preurediti ustavo. Naučila se torej ni veliko iz vojske. Skoro vsi učenjaki in pravniki, med njimi tudi nemški, so se izrekli, da so posamezne kronovine najbolj v kvar ednotnosti države. To so dokazali na posameznih zgledih. Vlada se na to nič ne ozira, temveč je le kar postavila točko za točko, če sta si tudi v navkrižju. Obžalovati je tudi, da vlada ni razodela, kako hoče urediti ustavo in skrbeti za to, da se bodo posamezni narodi lahko prosto razvijali. Obljubila nam le, da bo predložila načrte. Pa kdaj in kakšne!

Tudi glede na razmerje do Ogrske bi se dalo več in drugače govoriti, kot to dela vlada. Vsi Avstrijci dobro vedo, kako so Ogri zlasti med vojno izkoriščali svojo dobro pozicijo v svoj dobiček. Skušnje nas učijo, da smo mi Avstrijci v gospodarskem oziru hudo trpeli radi samovlastnega nastopa ogrske polovice. Teh dejstev ni mogoče utajiti; Clam-Martinova vlada pa jih ne vidi. Zato bode treba zastopnikom velike pazljivosti glede nagodbe, ki je za nas v dosedanji obliki nesprejemljiva. Če bi bil ministrski predsednik podal izjavo glede Ogrske v tem smislu, bi našel močen odmev pri milijonih in milijonih. Tako pa je vzbudil le sum, da hoče tudi on biti velik kavalir nasproti prevelikim zahtevam druge polovice.

Clam-Martinic je govoril tudi o gospodarski vojni politiki, o bodočih finančnih problemih in o raznih socialnih vprašanjih. Tudi tukaj bi se dalo veliko pripominjati. Clam-Martinic je izjavil, da se bo vlada trudila, da bo nadaljevala svoje delo po začrtani poti prejšnjih vlad. Ali res ne vedo poklicani činitelji, koliko gorja, koliko težav so povzročili marsikateri ukrepi? Razna bremena se morejo olajšati, da jih bodo lažje prenašali producenti in konsumenti! Treba bode sprememb raznih odredb, ki se niso nikakor obnesle. Če vlada tega ne uvidi, morajo jo sedaj podučiti ljudski zastopniki. Prepričani smo tudi, da bodo ti storili svojo dolžnost. Ljudstvo pričakuje boljših razmer.

Izjava Clam-Martiniceve vlade nas ni zadovoljila v nobenem oziru. Zato prav iz srca odobravamo, da je »Jugoslovanski klub« takoj izpočetka spoznal to vlado, nastopal proti njej ter ji

odrekel zaupanje. »Jugoslovanski klub« in njegovi člani pa naj bodo prepričani, da stojimo vsi Jugoslovani, Slovenci in Hrvati kot jeden mož za njim, izrekamo jim popolno zaupanje in jim kličemo: Le naprej v boju za pravice in enakopravnost vseh narodov!

Avstrijski državni zbor.

Od torka, dne 12. junija, naprej zboruje državni zbor po novem poslovniku, katerega je sprejela tudi gosposka zbornica v svoji seji dne 11. junija v drugem in tretjem čitanju. Cesar je nato takoj dal spremembi svojo sankcijo.

Gosposka zbornica za nov poslovnik.

Dunaj, 11. junija.

Gosposka zbornica je danes razpravljala o zakonskem načrtu glede spremembe poslovnika poslane zbornice. Nemški liberallec dr. pl. Grabmayr je govoril proti sprejetju predloga Frante, češ, da po 56 letih postavlja rabo nemščine v parlamentu na glavo ter uvaja babilonsko zmedo v zbornico. Predlagal je, naj se s § 9 vstavi kot 3. odstavek: „Dokler se ne doseže drugačna zakonita ureditev jezikovne rabe, ostane pri dosedanjem običaju glede rabe jezikov.“

Dr. pl. Klein je predlagal resolucijo, v kateri gosposka zbornica izraža svoje prepričanje, da je treba pri končno veljavni rešitvi jezikovnih razmer urediti tudi poslovni jezik državnega zbora in sicer za obe zbornici ter vzdržati nemški občevelni jezik, in pozivlja vlado, da čim preje zadovoljivo konča rešitev tega vprašanja v sporazumu z obema zbornicama državnega zbora.

Član gosposke zbornice Ceh dr. Fort je označil predlog Grabmayr kot zavlačevanje skrajno važne reforme poslovnika in resolucijo Klein za ugotovitev nemškega državnega jezika. V polemiki proti dr. pl. Grabmayru je izjavil govornik, da ne gre, da bi se polastil države samo eden izmed narodnostnih faktorjev Avstrije in nastopal proti drugim kot manjvrednim komponentam. Zalostno bi bilo za nas, če bi bil obstoj naše cesarske države, v kateri veže vse narode nerazdružna vez zvestobe in udanosti do najvišje dinastije, odvisen od tega, ali se natisne par tucatov nenemških govorov v stenografičnem protokolu poslane zbornice ali ne.

Knez Auersperg je govoril proti protokoliranju slovanskih govorov.

Dr. pl. Bilinski je izjavil: Poljski narod je najmanj toliko, kakor vsi drugi narodi monarhije preli svoj kri za monarhijo in veliko poljsko vprašanje. Poljaki so stali vedno na stališču, da se naj v parlamentu govori v jeziku, ki ga razumejo vsi narodi. Sedaj pa se je storil sklep in vprašanje je, ali naj skuša gosposka zbornica ta sklep sanirati ali ne. Zelo bi svaril pred tem, ker je poslanska zbornica glede na svoj poslovnik avtonomna. Visoka zbornica skleni: „C. kr. vlada se pozivlja, da poskusi praktično rešitev vprašanja razpravnega jezika v parlamentu, s tem, da prične pogajanja z vsemi narodnostmi in na podlagi prostovoljnega sporazuma obeh zbornic, ki ga je pričakovati; nato pa naj predloži obema zbornicama primerne predloge.“

Po nadaljnji debati, katere sta se udeležila še člana gosposke zbornice dr. Goll in grof dr. Rudolf Cernin-Morzin, se je vršilo glasovanje. Vsi paragrafi zakona so bili sprejeti.

je ena mati — zemlja slovenska. In da teh grobov ne bo nikdar onečaščala laška krona, za to smo poroštvo mi in naše maščevanje, ki stražimo naše grobove!

Prijatelj, posloviti se moram, dolžnost me kliče. Posiljavljam se v imenu domovine in naroda: Junak naš, odpočij si po pretežkih bojih, uživaj zaslužen plačilo! Naša hvaležnost in slava Ti bo večna!

In posiljavljam se od Tebe posebej v imenu katoliškega slovenskega dijaštva ter tako v imenu svojim: Junak, tovariš in prijatelj, sanjaj sladko o Resnici, ki si ji služil zvesto do konca.

Slava Tebi tam in tukaj!

J. St.

Žveplenke.

Prof. Fr. Pengov v „Mentorju.“

(Dalje.)

Pa prišlo je leto 1870 in tedaj so spoznali veliko vrednost Böttgerjeve iznajdbe, žal, da ne tu pri nas, ampak na Švedskem. V Jönköpingu je ustanovil švedski inženir Lundström pozneje tako slovito tvornico za „švedske vžigalice“, ki naredi na dan okoli 50 milijonov žveplenk. Malenkostna je bila njegova iznajdba — pridejal je le majhno škatljico s toro ploščkijo in napisom: Paraffinerade Tändstickor utan svafvel och fosfor (vžigalice brez žvepla in fosforja) — a Šved je nastopil zmagoslaven pohod po svetu. Leto 1899 so izdelali na Švedskem 20.753 ton žveplenk, od teh so izvozili na tuje skoro 16.000 ton. Avstrija je izvozila leta 1902 komaj 1 četrtino švedskega eksporta: 3971 ton. Danes naletiš povsod, zlasti v Avstriji in Nemčiji, na tovarne, ki izdelujejo

Böttgerjeve varnostne vžigalice v švedski kamižolici. Vnemalna masa švedskih vžigalic obstoji iz klorovokislega kalija, kalijevega bikromata, svinčene rdečice in žveplenega antimona v razmerju 8:3:8:6.

Celotna produkcija vžigalic je znašala ob rojstvu našega stoletja okoli 3 milijone zabojev po 10.000 škatljic v vrednosti kakih 240.000.000 K. Vrednost vžigalic, ki jih izvažajo vse eksportne države, znaša na leto kakih 50.000.000 K; od teh dobi Japonec celo polovico, 25 milijonov K, Šved 9, Belgijec 4,5, Avstrijec 3,6, in Nemec 0,9 milijonov K.

Izvoz nekaterih držav je tekom let močno nazadoval. Nemčija je n. pr. leta 1887 izvozila žveplenk 2592 ton, leta 1905 le 1327 ton. Vzrok temu je, da so mnoge države vpeljale monopol na vžigalice in se zavarovalе proti tujemu uvozu z visokim davkom; v Južni Ameriki in Južni Afriki, v Vzhodni Indiji, na Kitajskem in Japonskem je pa vso aprovizacijo z žveplenkami prevzel pretkani Japonec sam. Ta je izvozil: leta 1890 vžigalic za 1.56 milijonov jenov (1 jen = K 2,40), leta 1895 za 4,67 mil. jenov, leta 1904 za 9,92 mil. jenov in leta 1906 vžigalic za 10,92 mil. jenov.

Zelo razvita je vžigalična obrt na Laškem. V 214 tovarnah deluje kakih 8000 delavcev. Pred Lahom stoji edino še Rus s 15.500 in Japonec z 18.000 delavci v 250 tvornicah.

Cena vžigalic se je zadnja leta pred svetovno vojno dvigala vsled zvez, ki so jih sklepale med seboj tvornice vžigalic. Tako se sklenile 1. 1903 avstrijske tovarne med seboj „trust“ in dve leti pozneje je sklenilo pet največjih ogrskih tvornic za vžigalice med seboj „kartel“ kot glasen opomin vsemu ostalemu ljudstvu, zlasti kmetskemu, da samo „v edinstvi je moč.“

Žveplenka je tudi za državne blagajne dober vir dohodkov. Tako je pobirala Belgija 13%, Nizozemska 5% od celotne vrednosti impotiranih (uvažanih) vžigalic. Japonska pa zahteva celih 40% od vrednosti vžigalic kot carino. Rusija pobira 3,3 rublja od 1 puda (16 kg) žveplenk, Italija pa od žveplenk carino 10 lir, od voščenih vžigalic pa 15 lir za 100 kg. Pri nas so morale prej plačevati žveplenke po 14 K davka za kvintal, pred kratkim pa je vzela država to fabrikacijo v svoje roke, jo je monopolizirala. Tudi Spanija, Rumunija, Srbija imajo (oziroma so imele) monopole in je zato prepovedano uvažanje tujega blaga. V Zedinjenih državah Severne Amerike je plačati za 1 gros po 144 škatljic s po 100 žveplenkami 8 centov uvozne carine.

Kakor smo videli, ima mala žveplenka skavno zgodovino; v njej je skrita velika množina bistroumnega dela. Vžigalice spada med najbolj občudovanja vredne človeške iznajdbe. Vsakdo bi ob spominu na orjaško obrt vžigalic mislil, da je vprašanje o „načrpu ognja“ rešeno enkrat za vselej. Pa ni: zakaj človeški duh nikoli ne miruje. Moderna kemija si prizadeva, da bi iznašla še cenejša vžigala kakor so žveplenke.

Našli so, da ima redka kovina cer, staljena s 30% železa, pravčudne lastnosti. Če potegneš s klinom noža ali ostjo pile preko take cerovoželezne zlitine, nastanejo, brez vsakega dima, zelo vroče iskre in plamen. Če napelješ take iskre na stenjo, napojen s petrolejem ali bencinom, imaš trajen plamen v roki. Tak pirofor (ognjenosec) se skoro nič ne obrabi in ga radi rabijo za prižiganje smodk in podobne namene.

(Dalje prih.)

Predlog poslanca Grabmayra k § 9 je bil s 70 glasovi proti 60 glasovom odklonjen. (Prihajanje na desnici.)

Od komisije predložena resolucija (resolucija Klein) je bila sprejeta s 118 glasovi proti 38 glasovom.

Resolucija Bilinski je bila sprejeta z 69 proti 60 glasovom.

Nato je bil zakon v 3. čitanju sprejet.

Prihodnja seja gosposke zbornice v sredo ob 3. uri popoldne.

12. junija.

Torkova seja državne zbornice se je vršila po novem poslovniku, katerega je potrdil cesar dan poprej.

Na dnevnem redu je prvo čitanje začasnega proračuna.

Kot prvi je govoril ministrski predsednik grof Clam-Martinic, da poda izjavo vlade na državnopravne težnje Čehov in Jugoslovancev. Clam-Martinic je med drugim izvajal sledeče:

Skoraj tri leta strašne krvave borbe leže sedaj za nami. Najstrašnejša vojna svetovne zgodovine je zahtevala neštete žrtve. Z globoko, srce pretresujočo žalostjo se spominjamo tisočih, ki so pustili svoje življenje, ki so žrtvovali svoje zdravje za posvečeno čast naše domovine in za njen obstoj. Spominjajo se še tistih, ki neutrudno delajo v ozadju in omogočajo gospodarsko vzdrževanje, je ministrski predsednik izjavil, da gledamo s ponosno povzdignjeno glavo in polni zaupanja v prihodnost.

V dolgi mirovni dobi so se prerila v ospredje partikularna in narodna prizadevanja in so iskala vresničanja s tako silo, da so vsebolj in bolj pozabljala skupnost. Ne da bi se orijentirala na višjo enotnost, v katere okviru bi se dala spraviti v soglasje, so prišla med seboj v ostra nasprotja politične sile. Svetovna vojna je razvnela do globine narodne strasti, kar se je spoznalo iz vrste izjav v otvoritveni seji in so narodna in avtonomistična posebna gibanja dobila izraza morda še z večjo vehemencnostjo in enostranostjo, kakor sicer. Avstrijski narodi niso nikdar tako kakor v dnevnih sedanjih svetovnih vojne mogočnejše zastopali svojo neločljivo skupnost, zvoje sklenjeno državno voljo ter zmagovito silo pri napadu in obrambi. Trdni temelji države, nepoškodovani po političnih zmešnjavah zadnjih let, so se izkazali kot neomajni nositelji brezprimerne sile. Močna, kakor je bila Avstrija v tej vojni, mora ostati tudi v miru. Krepko združena država bo kos nalogam prihodnosti. Zato ni oslabljati temeljev, ki so se obnesli. Zlasti mora vlada ugovarjati razpravljanju o političnih zvezah, ki presegajo zavezniške države in v drugo državo monarhije. Če v deklaracijah v otvoritveni seji ni tako jasno prišlo do izraza priznanje k državi, kakor je bilo pričakovati, je menda iskati vzrok temu v prej omenjenih narodnih nasprotjih. A resnica je, da z ustave od njenega začetka ni vlada nikdar zadovoljnost. Vlada ima trdno prepričanje, da pripelje poskus za končno izpolnitev ustavnih uredb le tedaj, če bo zasnovana na nepremični podlagi avstrijske ustavne misli. Vlada si pridržuje pravico, da nastopi z lastnimi predlogi, ki bodo mogli ustvariti srečno spravo med državnimi potrebami in med upravičenimi željami narodov. Vlada pozdravlja ustanovitev ustavnega odseka.

Med važne potrebe prihodnosti spada narodni problem. Da vedno močnejše postajajo socijalni problemi tega vprašanja niso mogli ublažiti, je pač dokaz, da moramo najti pravo orijentacijo le iz stališča cele vrste duševnih in materijalnih človeških vprašanj obsegajoče točke. Morda smo že preveč sil izrabili za narodne probleme. Kadar se nam posreči, dobiti mirno točko, bomo šele tam, kjer so narodnoenotne države začele.

Ves svet navdaja hrepenenje po gospodarskem delu. Kulturne stvaritve, ki so jih zgradila stoletja, zahtevajo nove uredbe. Potrebna je organična izpolnitev naše politične ustave in naših gospodarskih naprav.

Ministrski predsednik je nato obširno razpravljal o vladnem gospodarskem programu, o vojnem gospodarstvu in o finančnih nalogah za prihodnjo dobo ter končno o socijalni skrbi ter zaključil svoja izvajanja s pojasnilom, da je avstrijski problem mogoče rešiti samo potem požitvalnega dela parlamenta in vlade. Vsa vprašanja, kar jih je rešiti, tvorijo skupaj avstrijski problem in dobiti je formulo za njih rešitev. Ta formula je izražena v preprostih besedah. Bodimo pred vsem Avstriji. V strelskih jarkih so ležali Nemci, Čehi, Poljaki, Ukrajinci, Slovenci, Rumuni, Srbo-Hrvatje in Italijani, njih puške so enako dobro streljale, njih bajoneti so bili enako ostri. Vsi so imeli eno misel: Avstrija! Ni misliti, da bi ti isti ljudje, ki so proti sovražnikom do zadnjega diha branili avstrijske meje, ne mogli zadušiti notranjih nasprotij in pripeljati domovine iz prepira narodnosti in strank v srečno prihodnost. Se je večina teh mož tam zunaj, da izpolnjujejo svojo trdo dolžnost. Skrbimo skupno, da bo, ko se vrnejo, položen temeljni kamen oni Avstriji, kakoršno si žele junaki, ki jih v zvestem spominjanju domovine utrjuje v marsikaki nri strašne resnice.

Za Clam-Martinicem je govoril Čeh dr. Stran-sky, ki se je spominjal poslancev, ki so jih napravili za veleizdajnike in se jim to ni dokazalo pred kompetentnimi sodniki. Obsojeni so bili, ne ker so izdali

Avstrijo, marveč ker so ostali zvesti svojemu narodu in svoji domovini. S tem se je hotelo zadeti vso politiko češkega naroda. Grof Clam-Martinic je bil ob-ljubljen oktroaje in bi bil gotovo držal besedo, da ni prišla naenkrat ruska revolucija. Prestolni govor ni izviraj iz mišljenja vladarja, marveč je birokratično delo vlade.

Načelnik Nationalverbanda, poslanec Dobernig je obžaloval, da vlada ni pred sklicanjem državnega zbora uvedla nemškega državnega jezika in ni ust-regla drugim nemškim željam. Po svoji stari nava-di je zavračal zahteve Slovanov in še posebej Slo-venecv.

Za Dobernigom je govoril poslanec dr. Koroš-ec. Izvleček njegovega govora prinašamo na dru-gem mestu.

Za dr. Korošcem so govorili nemški krščanski socialci Hauser, Rumun Onciul, Rusin Romančuk in Nemec dr. Redlich.

13. junija.

Sejo je otvoril zbornični predsednik dr. Gross. Na dnevnem redu je nadaljevanje prvega čitanja za-časnega proračuna.

Kot prvi je govoril socialdemokratski poslanec Seitz, ki je rekel, da je prva beseda, katero izrečejo socialdemokratski poslanci v tej zbornici, zahteva po miru. Ostro je bičal slabosti naše diplomacije iz leta 1914, ki ni mogla zabraniti izbruha svetovne vojske, izrazil nado, da se bo zastopnikom mednarodne so-cialne demokracije na zborovanju v Stockholmu ven-darke posrečilo pripraviti pota, ki bi dovedla do mi-ru ter je pozival vlado, naj se izjavi o potrebi konea krvoprelitja in sklepa miru brez pridobitve ozemlja in brez vojne odškodnine.

Za njim je govoril krščanski socialci poslanec Stöckler, ki se je zavzemal za nemščino kot poslovni jezik zbornice, bičal napake, ki so se storile v pre-hranjevalnem uradu ter pozival vlado, da se davčni vijak na veleindustrije in razne dobavitelje nekoliko bolj pritisne, kakor se je to vršilo dosedaj.

Za Stöcklerjem je govoril znani posl. Marekhl. Njemu ni ugajal govor dr. Korošeca, češ, Slovencem se v narodnem oziru ne godi tako slabo, kol se sli-ka, saj se vendar nahajajo po njegovem mnenju Slo-venci tudi na najvišjih državnih mestih, sicer je pa on za enotnost države.

Za njim je govoril češki socialni demokrat dr. Smeral, ki je pozival vlado, da stori vse potrebno, da se napravi konec svetovnemu krvoprelitju. Konč-no se je izrekel, da on in njegovi tovariši ne bodo glasovali za začasni proračun.

Za dr. Smeralom je govoril nemški agrarec dr. Damm o težnjah gospodarstva.

Nato je govoril načelnik Poljskega kluba, La-zarski, ki je podal v klubovem imenu izjavo, da Po-ljaki ne morejo podpirati sedanjih vlade.

Ko je nato še govoril poslanec Höher o sedanjih carinskih politikah, katero je označil kot kvarljivo za kmetijstvo, je predsednik prekinil sejo.

14. junija.

Zbornica je danes nadaljevala prvo čitanje za-časnega proračuna.

Kot prvi je govoril finančni minister dr. Spitz-müller, ki je uvodoma povdarjal, da se je trojni zlo-činski sovražni napad na našo državo popolnoma iz-jalovil: nas v vojaškem oziru premagati, nas izstra-dati ter nas gospodarski in finančno popolnoma u-ničiti. V nadaljnjem izvajanju je rekel, da bo treba poiskati novih davčnih virov. Sklepno je rekel, da je država izplačala do konca aprila t. l. 3 1/2 milijarde vojaških podpor, za begunce pa 600 milijonov kron. Odprto srce bo baje imel za vse zadeve, tičooe se rešitve socijalnih vprašanj, da se blagostanje prebi-valstva zviša.

Za njim je govoril češki poslanec Stribny, ki je bičal neznosne razmere v Talerhofu pri Građeu. Cenzura je pripustila objavo le nekaterih dogodkov. Internirane je spremljalo vojaštvo od Građea; to jih je pretepal do krvavega. Prve tri dni so morali bi-ti v Talerhofu na prostem, žene, možje, otroci, vsi križem. Četrti dan so jih peljali v barake, ležati so pa morali na golih tleh. Še le čez nekaj dni so jim orinesli smrdljive slame. Umivati se niso mogli, pe-rila niso imeli, niti denarja. Najinteligentnejše ljudi, kakor duhovnike, so silili k najgršim delom z bati-nami in grožnjami. Mnogo jih je moralo spati v šo-torih na prostem pri 15 do 20 stop. mraza. Zlasti de-kleta in starčki so umirali radi velikega pomanjkan-ja. Pustili so jih nage stati po več ur v zimi zunaj na prostem, dokler se je obleka razkuževala. Do de-cembra leta 1914 jih je bilo do 5000 v barakah: radi brezbriznosti zdravstvenih organov je začel razsa-jati pegasti legar, na katerem je umrlo nad 1200 lju-di: na pokopališču je pa gotovo nad 2000 mrtvih po-kopanih. Poslanec Stribny predloži parlamentu tudi zapisnik 70 zanesljivih, akademično izobraženih prič, ki potrjujejo te dogodke.

Govoril je nato nemški poslanec Pacher, ki je vezal otrobe o češkem vprašanju, nakar je poslanec Laginja označil zahteve Jugoslovancev, ki so: zdru-ženje vseh Jugoslovancev pod žezlom Habsburžanov.

Nato je poslanec dr. Ravnihar označil svoje pritožbe glede zapostavljanja Jugoslovancev na jugu monarhije. Na bojiščih so si priborili jugoslovanski vojniki nevenljivo slavo, za katero kot plačilo ne za-

htevajo ničesar drugega, nego to, kar že imajo Nem-ci: svobodo in samostojnost. (Živahno ploskanje pri Slovanih.)

Za njim je govoril nemški poslanec Neunteufel, ki je med drugim rekel, da se gališki poslanci ne smejo čuditi, ako je poslala železniška uprava v Ga-licijo tuje železniško osebje, ker se je izkazalo gališ-ko za nezanesljivo. Vsled teh žaljivih očitanih je prišlo med slovanskimi in nemškimi poslanci do skraj-no hrupnih prizorov. Ob sklepu svojega govora je pel slavospev slovanskim in nemškim vojakom 3. ar-madnega zbora, ki na severu in na jugu odbijajo so-vražne navale.

Nemški poslanec Stölzl je v imenu nemške de-lovne stranke podal izjavo, v kateri obžaluje neume-stni medklic nemškega radikalca Heine, ko je ta med govorom poslanca Neunteufela storil medklic, češ, v Galiciji se je še vse premalo nezanesljivih in državi nevarnih oseb obešalo. Po tej izjavi se je v državni zbornici pomirilo in predsednik je naznanil, da je tržaški poslanec dr. Rybar vložil pismeno vprašanje z zahtevo, da podrepa vlado, ki bi naj podala vlad-no predlogo glede državnopravnega stališča Bosne in Hercegovine napram Avstriji ter da se izvoli poseb-ni odsek.

Predsednik je nato ob 7. uri zvečer zaključil sejo.

Prihodnja seja v petek ob 11. uri dopoldne.

Predlogi in interpelacije naših poslancev.

V seji dne 12. junija od Jugoslovanskega kluba vloženi predlogi in interpelacije:

Poslanca dr. Gregorčič in Fon predlagata mu-jno, da se oskrba beguncev takoj korenito preuredi.

Poslanca Roškar in Jarc interpelirata mini-strstvo za poljedelstvo radi vesti, ki se širijo po časopisu radi najvišjih cen vina.

Poslanec Perič interpelira trgovinsko minist-rstvo in ministrstvo za javna dela radi ljudske pre-hrane in žalostnega stanja ljudstva v Imotski.

Poslanec Roškar stavi predlog radi oproš-čenja kmetov in obrtnikov od vojaške službe.

Poslanec Jarc stavi na poljedelskega ministra vprašanje radi notice v „Pester Lloyd“, ki trdi, da je Avstrija relativno dobavila večji del klavne živi-ne kot Madžarska.

Poslanec dr. Krek interpelira trgovinskega mi-nistra radi pošte v Podlubelu na Koroškem, ki slo-venskih pošiljatev ne sprejema.

Poslanec dr. Pogačnik interpelira ministra za prehrano radi nezadostne in prepočasne prehrane v Vipavski dolini, kateri preti najhujša lakota.

V seji dne 13. junija so se vložile sledeče in-terpelacije in predlogi:

Poslanec dr. Krek se pritožuje v interpelaciji, da pošta ni hotela odposlati nekega slovenskega do-pisa.

Poslanec dr. Korošec interpelira v zadevi dozdevnih ugodnosti, ki jih je odstopila Avstrija O-grski v zadevi nagodbe.

Poslanca dr. Laginja in Spinčič interpelirata v zadevi vrnitve evakuirancev v Istro.

Poslanec Gostinčar je interpeliral zaradi pre-skrbe Idrije z živili; poslanec dr. Benkovič za-radi podpore po uimi za brežiški okraj; poslanec dr. Ravnihar zaradi preskrbe premoga za plinarne, in poslanca Resel in Pongratz zaradi odprave nag-lega soda.

Seja gosposke zbornice dne 13. junija.

Grof Clam-Martinic je imel v tej seji približno enak govor, kakor v poslanski zbornici.

Na predlog kneza Auersperg se je sklenilo, da se bo v eni prihodnjih sej otvorila debata o govoru ministrskega predsednika.

Na predlog dvornega svetnika Hochenegga se je izvolil 15članski odsek, ki se bo bavil s sanitetni-mi zadevami.

Prihodnja seja gosposke zbornice se bo nazna-nila pismenim potom.

Protislovanska politika v Primorju.

Poslanec Spinčič in tovariši so vložili na mini-strskega predsednika (kot načelnika vlade) ostro in-terpelacijo radi zapostavljanja naših narodnih pra-vic, zlasti v Trstu.

Interpelacija povdarja, da so Hrvati, Slovenci in Srbi enakopravni le na bojiščih, drugod pa pov-sod kruto zapostavljeni, ter navaja celo vrsto krivic, ki se nam gode zlasti v jezikovnem oziru.

V okraju Voloska-Opatija (med 51.000 prebival-ci 47.000 Hrvatov) ni niti enega političnega koncept-nega uradnika, ki bi znal brezhibno slovenski ali hr-vatski, okrajna glavarja v Poreču in Pulju sploh ne razumeta nobenega jugoslovanskega jezika, čisto hr-vatski kraji se označujejo z deloma izmišljenimi ita-lijanskimi krajevnimi imeni, pri c. kr. komisarijatu v Pulju, ki vodi občinske posle, se uraduje le italijan-ski ali nemški, za uradnike se znanje hrvaščine še niti ne zahteva.

Tudi c. kr. policija uraduje le italijanski. V Trstu je dal mestni fizikat na hišah, okuženih po legarju, nabiti le nemško-italijanska svarila, razglasi c. kr. komisarija se objavljajo le italijansko ali nemško-italijansko; slovenske pritožbe se zavračajo kot politične sitnarije.

Tržaški namestnik je zabičil državnim uradom, da je notranji službeni jezik v Primorju nemški, ter se pri tem še rogala, da s tem ni prizadeta veljava ostalih, v deželi običajnih jezikov (nemški jezik ni v deželi običajen), saj uradniki povečini slovenski ali hrvaški ne znajo.

Železniški minister je dne 6. julija 1915 uvedel nemški službeni jezik na železnicah; zgodilo se je, da je bila neka oseba obtožena, ker je na kolodvoru v Pulju govorila hrvaški.

Trgovinske zbornice v Ljubljani, Zadru, Splitu, Dubrovniku se morajo posluževati v občevanju z državnimi osrednjimi uradi nemškega jezika, pošte v Trstu in tudi drugod ne pozna več hrvaških in slovenskih tiskovin in celo uradna poročila z bojišča se objavljajo n. pr. v Istri danes le še v nemškem jeziku, ki ga nihče ne razume!

Služba c. kr. notarja za Pazin (28.000 Hrvatov in 800 Italijanov) je bila letos razpisana le laški, pazinsko državno pravdnitvo pa je kar na lastno pest uvedlo nemški državni jezik: od spomladi 1917 vloga svoje predloge — v nemškem jeziku.

Uradni list za Primorje, ki ima slovensko-hrvaško večino, je izključno italijanski „L'Osservatore Triestino“. Napisi na tržaških uradih, ki so deloma namenjeni za popolnoma jugoslovansko Dalmacijo in Kranjsko, ne poznajo slovenske ali hrvaške besede. Zanimivo je tudi sledeče dejstvo: Pred vojno so bili ulični napisi v Pulju italijanski, potem nekaj časa italijansko-hrvaško-nemški, sedaj so pa le še — nemški.

Interpelacija povdarja, da Primorje ne sme biti kaka nemška kolonija, da morajo biti državni uradniki izvrševalni organi cesarja in izvrševalci zakonov, ne pa nemških programov, ugotavlja, da je nasilje izvršeno na našem narodu v času, ko njega sinovi krvave na bojiščih in se narod ne more braniti, naravnost zločinski, in da je postopanje c. kr. uradnikov zlasti v Trstu in Istri nedostojno za civilizirano državo. Zato zahteva interpelacija od ministrskega predsednika, da nemudoma ukrene vse, kar je potrebno, da se zadosti političnim in narodnim pravicam Hrvatov in Slovencev, posebno v Trstu in Istri.

Iz Kranjske.

St. Janž, dne 7. junija 1917.

Na letošnjem obnem zboru Kranjske kmetijske družbe sem protestiral ob „bujnem“ hrupu in šumu gospodov, centralistov proti preintimni zvezi Centrale s Kmetijsko družbo in sicer: Prvič, ker je Kmetijska družba prepustila svojo dvorano za občni zbor Centralne zveze; drugič, ker je g. predsednik, oziroma g. podpredsednik Kmetijske družbe „prenavdušeno“ pozdravil to zborovanje v imenu Kmetijske družbe in tretjič, ker je proglasila Centrala „Kmetovalca“ za svoje glasilo. To sem tudi utemeljil, kolikor sem mogel in smel vsled „olikanega“ vpitja in „umestnih“ medkliev pretežne večine. Povod protesta je bilo pa to: 1. Kot navadni kmečki župnik nisem, pa tudi še danes ne razumem, katere viadukte logike in pameti so uporabili gospodje, da so spojili navdušen pozdrav pri ustanovitvi Centrale z oklicem za ustanovitev vseslovenske Kmetijske družbe. Znano je vendar, da je Centrala rodil edino le „sacer egoismus“ in da ne pomeni bistveno nič drugega, kot nameravano uničenje Zadrugne Zveze — jedine vezi, ki je vezala dosedaj Slovence petih kronovin. 2. Centrala je vendar otrok političnega razdora v V. L. S., to vedo danes že ljubljanski vrabci in vse zavijanje in govoričenje je brez pomena. Centrala je in ostane političen otrok. Kmetijska družba pa mora ostati izven politike, ako hoče še nadalje tako izvrstno delovati kot je dosedaj. Vemo dobro, da politika razdira. Vsled tega mora biti nujna želja vsakega poštenega in dobrega uda, da ne stopi Kmetijska družba nikdar v preozki stik z zadrugami in zvezami, katerih cilj in namen je politika, ali pa celo, kot v danem slučaju, ohranitev par oseb na površju. Ako se to zgodi, je resna nevarnost, da se tudi Kmetijske družbe loti zli politični duh ter razdere to, kar so pridni gospodje sezidali s tolikim trudom in naporom. 3. Pozdrav g. dekana Lavrenčiča, predsednika razdiralne, nekateri jo celo imenujejo narodno izdajalsko, Centrale. Vsakdo si lahko misli, s koliko napetostjo sem pričakoval odgovora, ki bo meni in vsemu svetu odkril skrivnostna logična pota in dokazal, da smo na napačni poti. Zaman čakanje! Po dvorani je zadonelo par fraz, katere je večina kot poučena in krotka ovčica povžila z vidnim apetitom. S tem bi bila cela zadeva končana, vsaj navidez dobro za obe „plati.“ A „prenavdušeni“ predsednik Centrale, g. Lavrenčič, ni mogel molčati. Govorniška žilica mu ni dala miru. Vstal je, zdelo se mi je, da malo razburjen, lahko trdim, da je izpregovoril popolnoma resno in prečiščeno stavek: „Centrala je posledica soglasnega sklepa deželnega zbora iz leta 1911. Pravim soglasnega.“ Reči moram, da nisem popolnoma verjel, ugovarjal pa tudi nisem, ker nisem smel. Da bi se o re-

sničnosti omenjenega stavka do dobrega prepričal, sem vprašal o tem naše „ex off“ politike. Pa nisem ga našel, ki bi se na to spomnil, dasiravno so med njimi možje, ki imajo izvanredno dober spomin. Ker je g. Lavrenčič to javno govoril in je večina zborovalcev stala pod vtisom, da je Centrala morala nastati, vsled tega uljudno prošim preč. g. dekana, da blagovoli ta sklep malo bolj pojasniti, zlasti povedati datum, kedaj je bil soglasno sprejet. Ako ostane g. dekan ta odgovor dolžan, potem bi se drznil morda kak „preklicani“ kranjski mladinec celo trditi, da gospod dekan ni govoril objektivne resnice. Ne vem pa, če bi bilo to za g. Lavrenčiča, mestnega župnika škofijskega svetnika, dekana in deželnega poslanca, ravne najbolj prijetno.

Ljud. Bajec, župnik.

Italijansko bojišče.

Dne 10. junija so pričeli Italijani z ofenzivo v ozemlju „Sedmih občin“, t. j. v prostoru severno in severovzhodno od Asiaga. Njih želja je bila, iztrgati našim četam oni široki pas italijanskega ozemlja, ki so ga lansko leto v naši ofenzivi proti Italiji zasedle naše čete. Dasiravno so se Lahhi na ta sunek pripravljali z večdnevni artilerijskim ognjem, so bili sovražni napadi takoj ustavljeni. Lahhi so danes tam, kjer so bili pred 10. junijem; izgubili pa so v svoji pardnevni ofenzivi več tisoč mož. Naša fronta se vije prejkoslej po sledeči črti: Iz Suganske doline prestopi južno od mesta Borgo pri gorovju Dieci (2216 m) italijansko mejo in se vije od tam izključno po italijanskih tleh in sicer preko gore Monte Zebio, in Monte Interotto, prekorači severno od kraja Pedescala reko Astico (vzhodno od Rovereta) in gre nato čez goro Monte Cimone in dolino Posina južno od gore Monte Majo in gorovja Pasubio zopet na južnotrsko ozemlje ob Adiži.

To našo črto držijo zopet štajerski junaki, med njimi na tisoče slovenskih mož in mladeničev. Slava jim!

Na Koroškem in ob Soči večinoma mir.

Rusko bojišče.

Na ruski fronti nobenih posebnih dogodkov. O ruski ofenzivi, ki bi naj bila razbremenila Italijane ob Soči in jim tako ogledala pot do Trsta, ni ne duha ne sluha. Minister Kerenski je sicer potoval na fronti od čete do čete in jih navduševal za četverosporazumov evangelij, a ruska armada, vsaj take se sedaj kaže, ni več tista armada, ki je leta 1914 in 1915 prodirala čez Karpate na Ogrsko.

Rumunsko bojišče.

Rumunsko bojišče je v tesni zvezi z ruskim in ker Rusi ne morejo naprej, ostanejo tudi Rumuni zakopani v svojih okopih. Le tupaťam si upa kaka rumunska patrulja oddati nekaj strelcev, sicer pa na celi črti nič posebnega.

Francosko bojišče.

Hudi boji v belgijskem delu Flandrije na črti Ypern so nekoliko pojenjali. Francoski napadi v Pikkardiji pri mestu Soissons so odbiti. Na ostalem delu fronte nobenih večjih vojnihi dogodkov. Amerika je izkrcala na francoskem bojišču svoje prve čete — 9000 mož.

Macedonsko bojišče.

Na macedonski fronti je zadnje dni mir. Vse čaka, kako se bodo razvili dogodki v Grčiji. Domneva se, da bo četverosporazum prisilil Grčijo, naj da svojo armado na razpolago generalu Sarraillu.

Italijani v Albaniji in Grčiji.

Italijanski general Ferraro je dne 4. jun. proglasil nad Albanijo italijansko varstvo, dasiravno je večina dežele v avstrijski oblasti. Ferraro je pozval Albance, naj se pridružijo četverosporazumu v boju proti osrednjim državam. — Dne 9. junija pa so italijanske čete zasedle grško mesto Janina. Kakor poroča Agenzia Stefani, je šel poveljnik 9. grške divizije, general Maurogeni, ko je bil obveščen, da se bliža mestu italijanska stotinja, tej nasproti, ko je svojo četo, 1000 mož, postavil v bojno pozicijo. Poveljnik italijanskih čet mu je dal rok par ur, da za-

ukaže grškim oblastim oditi iz Janine. Grški general Maurogeni je vprašal v Atenah in dobil od vojne ministra, ki je poprej konferiral s kraljem in z ministrskim predsednikom, ukaz za izpraznitev tega mesta.

Četverosporazum izsilil odstop grškega kralja.

Grški kralj Konstantin se je odpovedal v ponedeljek, dne 11. junija, prestolu na korist svojemu drugorodnemu sinu Aleksandru, ki je rojen leta 1893. Za grškega nadkomisarja je imenovan četverosporazumov general Jonnart.

Politične vesti.

Jugoslovani v parlamentarnih odsekih. Jugoslovanski klub je določil svoje zastopnike v posameznih parlamentarnih odsekih tako-le: odsek za vojno gospodarstvo: Dulibić, Jarc, dr. Krek in dr. Ravnihar; justični odsek: Baljak, dr. Benković, dr. Rybar; finančni odsek: dr. Benković, Čingrija, dr. Ravnihar, Demšar; proračunski odsek: Bianchini, dr. Korošec, dr. Laginja, dr. Pogačnik.

Hrvaški poslanci iz Dalmacije pri avstr. ministrskem predsedniku. Na poziv ministrskega predsednika so se pri njem oglasili dalmatinski poslanci dr. Ivčević, dr. Baljak, Bianchini, dr. Čingrija in dr. Tresić. Razpravljalo se je o težnjah in zahtevah Jugoslovancev, o političnih preganjanjih med vojno, o internirancih in konfinirancih ter o nezadostni aprovizaciji Dalmacije. Ministrski predsednik je izjavil, da on ne more popraviti tega, kar se je zgodilo pred njim in da ne more biti odgovoren za svoje prednike. Obljubil je pa, da se nemudoma zavzame za one, ki so še internirani ali konfinirani.

Jugoslovanska posvetovanja na Dunaju. Dne 13. t. m. so se pričela na Dunaju posvetovanja vseh jugoslovanskih poslancev: Slovencev, Hrvatov in Srbov. Navzoči so tudi zastopniki Hrvatov iz banovine. Posvetovanja se tičejo, kakor poročajo listi, tudi sestave novega ogrskega ministrstva. Hrvaško stranko prava iz banovine zastopa poslanec dr. Akacič. Če se razpišejo nove volitve za hrvaški sabor, bo stopila stranka prava v volilno borbo pod geslom: »Zedinjenje vseh Jugoslovancev monarhije«.

Delovni program državnega zbora. Pod predsedstvom dr. Grossa se je dne 13. t. m. vršilo posvetovanje klubovih načelnikov, v katerem se je sklenil sledeči delovni program državnega zbora: Prvo čitanje začasnega proračuna bi naj bilo v petek (dne 15. junija) končano, v soboto, nedeljo in ponedeljek ne bo seje. V torek in sredo bi naj proračunski odsek končal svoje delo tako, da bi v četrtek lahko zbornica pričela z drugim čitanjem začasnega proračuna.

Poslanec Klofač. Madžari poročajo iz avstr. parlamenta, da se je vnel med vlado in med parlamentom tih boj za poslanca Klofača, ki je sicer že od začetka vojne v preiskovalnem zaporu, a mu je bila obtožnica izročena šele dne 24. maja. Referent nemških strank Mataja baje stoji na stališču, da vojaško sodišče o tej stvari ni pristojno. V parlamentarnih krogih se tudi govori, da odkaze vojno ministrstvo to pravdno zadevo ogrskemu vojaškemu sodišču, ker je baje javna tajnost, da se vojno ministrstvo ustavlja, izpustiti Klofača. — »Berliner Tageblatt« piše: Čuje se, da hoče imunitetni odsek poslanske zbornice odreči dovoljenje za sodno preganjanje poslanca Klofača.

Socijaldemokratska stranka začne s 1. julijem v Ljubljani izdajati dnevnik »Naprej«.

Nemci proti Nemcem. Kakor poročajo graški listi, je nemškonacionalno politično društvo v Gradcu »Der Deutsche Verein« sklenilo in objavilo naslednjo resolucijo: »Odbor društva »Der Deutsche Verein« v Gradcu je bil trdno prepričan, da nemški poslanci po žalostnih izkušnjah zadnjega časa porabijo sestanek parlamenta v to, da ob prvi priliki odkrito in krepko nastopijo za zahteve avstrijskih Nemcev, ki so v interesu države. Z velikim obžalovanjem pa je treba ugotoviti sedaj, da v nasprotju s Slovani, ki svoje narodne zahteve postavljajo nad vse, niso pri poslovnih predlogih samo zatajili zahtev avstrijskih Nemcev, temveč so pristali na slaboten sporazum. Prepričani smo, da večina nemškega volilstva najstrožje obsoja to čudno postopanje in posebno obžaluje, da se pri

tako važnih glasovanjih manjkali ravno tisti ljudski zastopniki iz Gradca in Štajerske, ki so v prvi vrsti klicali po parlamentu. — Precej huda je ta, toda tudi za graško nemško društvo velja stari pregovor, da zvonjenje po toči ne pomaga nič.

Hrvatski ban in hrvatski minister. Grof Esterhazy se še ne bavi z vprašanjem, kdo postane hrvatski ban ali Madžar ali Hrvat, nego namestila najprej sestaviti svojo vlado in se šele potem posvetiti hrvatskim vprašanjem. Kot kandidat za bansko mesto se imenuje dr. Teodor grof Pejačević, ali ogrske opozicijske stranke sodijo, da grof Pejačević ne bo hotel sprejeti tega mesta. Dalje se imenuje kot kandidat za bansko mesto tudi baron Pavel Rauch, ki je baje pripravljen, premeniti svoje dosedanje stališče in se pridružiti radikalni politiki madžarske manjšine.

Hrvatski sabor odgojen. Pred sejo hrvatskega sabora dne 12. junija je prišel poslanec Marko grof Pejačević v klube posameznih saborskih strank ter je sporočil, da ga je ministrski predsednik grof Moric Esterhazy naprosil sporočiti posameznim strankam željo ministrskega predsednika stopiti v stik s hrvatskimi politiki brez razlike strank. V to svrhu naj imenuje vsaka stranka svoje zaupnike, ki naj odidejo nato v Budimpešto. Z izjemo skrajnega krila državnopravne opozicije (Starčevićanec) so sklenile vse stranke, da se odzovejo povabilu. Ban baron Škrlec je naznanil saboru svojo demisijo ter prosil zbornico, da naj sklone odgoditi seje. Predlog je bil sprejet in seja nato zaključena.

Tedenske novice.

Borojevič Češkemu Svazu. Predsednik Češkega Svaza, poslanec Stanek, je prejel na brzoglavno čestitko Svaza od Borojeviča sledeč brzoglavni odgovor: „Za izražene čestitke najsrčnejša hvala. Veseli me, da vam morem poročati, da so se češki polki kakor drugi polki bojevali kakor levi. Borojevič, generalni polkovnik.“

Daničar padel. Junaške smrti je umrl 3. t. m. na kraškem bojišču poročnik Vinko Tavčar iz Trzica na Gorenjskem. Pokojni je bil zgled požrtvovalnega, zvestega in hrabrega junaka. Dvakrat je bil že odlikovan. Z njim izgubi katoliško akademsko društvo »Danica« zopet enega izmed najboljših. Bil je nekaj časa tudi urednik »Zora«. Slava junaku!

Pisatelj Jan Lier umrl. Kakor poročajo češki listi, je umrl v Pragi priznani češki pisatelj Jan Lier.

Slovenec zupan v Ameriki. Pri občinskih volitvah v Rockdale III. je bil izvoljen za mestnega župana Slovenec Anton Oberstar. Imel je dva protikandidata.

Evangeliji z razlago in opomini ter kratkim molitvenikom so ravnokar izšli. Več glej inserat!

Občni zbor „Svete vojske.“ V nedeljo, dne 24. junija, bo v Št. Ilju v Slov. gor. občni zbor „Svete vojske.“ Na dnevnem redu je petje, deklamacije, govor o najvažnejših nalogah po vojski, poročilo o društvenem delovanju, volitev odbora in poljubni predlogi. Zborovanje se vrši v „Slov. Domu“ popoldne po večernicah.

Odlikovana slovenska usmiljena sestra. C. kr. namestnik grof Clary je podelil usmiljeni sestri-prednici A. Zagoričnik v splošni bolnišnici v Knittelfeldu častno kolajno za 40letno zvesto službovanje.

Imenovanje. Kancelist mariborske deželne bolnišnice, g. A. Haler, je imenovan za oskrbnika deželne bolnišnice v Brežicah. Vestnemu in uljudnemu deželnemu uradniku čestitamo!

Imenovanje. Naš rojak Vinko Novak, tehnični uradnik na Bistrici, je nameščen pri filijalki c. kr. mornariškega stavbenega urada v Gjenoviču v Boki Kotorski v Dalmaciji.

Iz poštne službe. Poštni nadoficijal Karel Vabič v Gradcu je na lastno prošnjo premeščen v Ptuj.

C. kr. gimnazija v Mariboru. Sprejemni izpiti za 1. razred bodočega šolskega leta se bodo vršili dne 2. julija od pol 10. ure dalje v sedanjem šolskem poslopju, Elizabetina cesta, št. 16. Učenci morajo priti točno ob navedeni uri. — Vpisovanje se vrši osebno dne 1. julija ob 10. uri v ravnateljevi pisarni ali pa se naj pošljejo po pošti ravnateljstvu potrebne vpisne listine, t. j. krstni list in zadnje šolsko spričevalo; zgodi pa se to najpravočasno, tako da bo imel ravnatelj vse listine vsaj 1. julija v rokah. Učenci, ki so bili po pošti vpisani, se oglašijo osebno še le k skušnji sami. — V jeseni se bodo izpiti vršili dne 15. sept.

Ponočni brzovlaki. Od torka, dne 12. junija naprej zopet vozita oba ponočna brzovlaka med Opčino in Dunajem in sicer po dosedanjem voznem redu.

Kap je zadel na Dunaju, dne 13. junija nemškoračadnega poslanca dr. Fr. Tobischa in sicer v neki brivnici. Dr. Tobisch je zastopal nemško-češko mesto Friedland.

Božja pot na gori Sv. Uršule. Ker prihaja sedaj v vojnem času na staroznano božjo pot na gori Sv. Uršule ob štajersko-koroški meji vedno več romarjev in bi še marsikateri na goro pohitel, ko bi vedel, da se more udeležiti gor tudi božje službe, se naznanja, da bo letos do rožnenske nedelje poleg ob do sedaj navadnih dneh na gori vsaki ponedeljek ob 8. uri sv. maša in romarji tudi lahko sprejmejo sv. zakramente. Romarjem se nudi raz 1696 m visoke gore tudi lep razgled daleč na okoli.

Lovski zakupi v sodnem okraju Sv. Lenart v Slov. gor. Mariborsko okrajno glavarstvo razglasa: Lovska pravica v naslednjih 26 krajnih občinah sodnega okraja Sv. Lenart v Slov. gor. se bo za dobo 6 let, t. j. od dne 1. julija 1917 do dne 30. junija 1. 1923 po javni dražbi in sicer v pisarni tržke občine Sv. Lenart v Slov. gor. oddala v zakup: Dne 16. junija 1917 ob 10. uri predpoldne za občino Andrejci, površinska mera 378 ha, izključna cena 30 K, dotedanja letna zakupnina 40 K; ob 11. uri dopoldne za občino Sv. Anton v Slov. gor., 292 ha, 45 K, 55 K; ob 11. uri predpoldne za občino Sv. Benedikt v Slov. gor., 754 ha, 10 K, 20 K; ob 12. uri predpoldne za občino Sv. Jurij v Slov. gor., 787 ha, 85 K, 103 K; ob 12. uri za občino Gočeva, 446 ha, 2 K, 4 K. Dne 19. junija 1917: ob 10. uri predpoldne za občino Verjane, 393 ha, 10 K, 20 K; ob 11. uri predpoldne za občino Sv. Trojica v Slov. gor., 121 ha, 1 K, 2 K; ob 11. uri dopoldne za občino Sv. Trije Kralji, 287 ha, 5 K, 14 K; ob 12. uri predpoldne za občino Senarska, 513 ha, 60 K, 71 K; ob 12. uri predpoldne za občino Jablanci, 168 ha, 80 K, 100 K; Dne 20. junija 1917: ob 10. uri predpoldne za občino Ledinek, 341 ha, 25 K, 35 K; ob 11. uri dopoldne za občino Malna, 445 ha, 55 K, 65 K; ob 11. uri dopoldne za občino Ihova, 332 ha, 5 K, 15 K; ob 12. uri predpoldne za občino Srednji Gasteraj, 378 ha, 40 K, 51 K; ob 12. uri opoldne za občino Rogoznica, 1263 ha, 10 K, 71 K. Dne 22. junija 1917: ob 10. uri predpoldne za občino Spodnji Gasteraj, 427 ha, 45 K, 56 K; ob 11. uri predpoldne za občino Žikarci, 673 ha, 40 K, 51 K; ob 11. uri predpoldne za občino Zitec, 432 ha, 25 K, 31 K; ob 12. uri predpoldne za občino Selee, 646 ha, 50 K, 60 K; ob 12. uri dopoldne za občino Smolinci, 354 ha, 28 K, 38 K. Dne 28. junija 1917: ob 10. uri predpoldne za občino Župeinci, 283 ha, 5 K, 12 K; ob 11. uri predpoldne za občino Čagona, 337 ha, 10 K, 20 K; ob 11. uri dopoldne za občino Črmlenšak, 543 ha, 10 K, 20 K; ob 12. uri dopoldne za občino Spodnji Porčič, 526 ha, 25 K, 34 K; ob 12. uri opoldne za občino Cogetinci, 523 ha, 10 K, 20 K; ob 12. uri opoldne za občino Biš, 685 ha, 10 K, 20 K. Glede zgoraj navedene površinske mere se pripomni, da so se oblastveno pripoznani in izločeni svojelastni lovi, na katere se lovske pravice, ki pridejo na dražbo, ne raztezajo, že vpoštevali pri preračunavanju navedene površinske mere. Natančnejši dražbeni pogoji se izvejo pri tukajšnjem uradu. V zgoraj navedenih krajnih občinah ni odredb, s katerimi je lovski zakupnik zavezan zatreti zajce. Predno se začne dražba, mora vsak, ki prosi za zakup, plačati izključni ceni enak znesek v gotovini, v hranilnih, vložnih knjižicah Raiffeisenovk ali državnih ali v pupilarnovarnih pripoznanih vrednostnicah kot vložnino. Največ ponujajoči mora takoj po končani dražbi pri c. kr. okrajnem glavarstvu poplačati dražbene stroške, varščino, ki je enaka enoletni zakupnini in enoletno zakupnino, poslednjo v gotovini. Končno se izrecno pripomni, da če vsled končnoveljavnih odločbe o morda še tekočih vklicih ali v smislu nadaljnjih določb tega zakona na občinskem lovskem ozemlju kaj priraste ali odpade, zakupnina, ki se doseže pri dražbi, zviša ali zniža v razmerju površinske mere prirastka ali odpada.

Zapuščine padlih in umrlih vojakov. Za oskrbovanje predmetov, ki so jih zapustili v vojni padli ali umrli vojaki, so ustanovljene pri vojaških poveljstvih v ozadju „urađi za zapuščine“ in pri višjih poveljstvih armade na bojišču „skupine za izgube.“ Vojaštvo (poveljstva, zavodi) v ozadju bo odslej pošiljalo zapuščene predmete le na pristojni zapuščinški urad (pri tem pride v poštev nadomestna oblast tiste čete, kateri je pokojnik pripadal), vojaštvo na bojišču na skupine za izgube svojega predpostavljenega poveljstva. Poizvedovanja in izpraševanja je odslej pošiljati na referat (urađ) za zapuščine tistega vojaškega poveljstva, iz čegar območja se poveljuje pokojnikov vojaški oddelek in od koder se preskrbe nadaljnje poizvedbe. V vprašanjih je treba natančno navesti vse podatke o osebi in o smrti pokojnega vojaka, na druga mesta poslana pisanja se zamude in jih je treba poslati na pristojno mesto.

Zopet okrajna preživilniska komisija za mesto Maribor. Očitno je, da vsi opomini ne morejo praviati mestne gospode do spoznanja, da treba v teh

težkih časih pomagati zaostalim v vojni ali vojaški službi se nahajajočih. Prošnje, urgence, pritožbe — vse hodi in leži celo večnost po pisarnah, samo rešitev ni od nikoder in če si drzneš se kje proti komu pritožiti, dobiš čisto gotovo neprijazen odgovor ali pa grožnja, da se te bo izročilo sodišču. Pri takih razmerah seveda ogorčenje narašča vedno huje, ne le pri zaostalih, marveč tudi pri možeh, ki morajo vsak dan uro za uro tvegati življenje v boju. Naj navedemo nov slučaj ravnanja naše mestne komisije za preživljanje preostalih v vojski se nahajajočih. Zena mesarja in posestnika — posestvo je močno obremenjeno — je doma z dvema otrokoma. Mož je že od avgusta 1914 pri vojaki v fronti. Zena je morala takoj po moževem odhodu odsloviti služinčad razun enega hlapca, starega in komaj za malo delo zmožnega. Konečno je morala še mesarijo zapreti. Delo v njej je opravljala dotlej popolnoma sama. Preživila je komaj sebe in otroka. Ko le ni več slo, je prosila preživilniskega prispevka in po mnogih prošnjah je dobila za se in za oba otroka za vsakega po 77 vin. na dan! Zena pa je zahtevala tudi za čas od možev odsotnosti. Stvar je končno prišla pred upravno sodišče na Dunaju, le-to pa je pritožbo zavrnilo, češ žena se je dne 1. 1. 1916 s podpisom zapisnika odrekla upravičenosti, zahtevati znesek od odhoda moža k vojakom. Stranka je šla na to k vodji urada imenovane komisije, ta pa jo je na kratko zavrnil, naj ga pusti v miru, sicer da jo bo izročil sodišču! Vprašamo: Kam naj pritira tako ravnanje ubogo ženo-mater?! In ali gospodom ni znana nova odredba, potom katere bi se morali dnevni preživilniski prispevki samoobsebi zvišati? Po našem mnenju ne kaže ljudstva dražiti.

Gospodarske novice.

Koliko žita se sme odslej uporabiti? C. kr. urad za ljudsko prehrano na Dunaju je odredil, da smejo pridelovalci žita na deželi uporabiti odslej na mesto dosedanjih 300 g žita samo 250 g, težki delavci pa namesto 366 g, samo 300 g žita na dan. — Žitnoprometni urad misli sedaj domnevane preostanke žita zopet rekvirirati. Ali gospodje v Gradcu ne vedo, da na deželi ljudje nimajo ne betve zrnja več? Čemu novega razburjenja? Gg. poslanci, zavzamite se za ljudstvo!

Po kruh ... V Mariboru prihajajo z dežele dan za dnevom ljudje po več ur daleč po kruh in se že od večera naprej nastavljajo pri pekih in veseli so, če smejo drugi dan iti vsaj z enim hlebčkom domu.

Nakupovalne nakaznice. Listi javljajo, da bodo uvedli v kratkem nakupovalno nakaznico za vse predmete, ki jih ne upravlja država, kakor zelje, olje, sveče in milo. Predvsem gre za to, da bodo zabranili večje nakupe istim konzumentom in da bodo končali nastavljanje. Sledila bo baje prisilna razdelitev živil.

Naprava repičnega olja prepovedana. Cesarska namestnija je dne 6. junija prepovedala napravo olja iz repice in ogrščice.

Kdor hoče imeti semensko ajdo, naj se obrne na okrajnega žitnega nadzornika pri okrajnem glavarstvu. Kdor ima kaj odvisne ajde, jo lahko zamenja za rž ali pšenico. S tem napravi dobiček, ker se dobi iz rži ali pšenice mnogo več moke kot iz ajde, na drugi strani pa pomaga kmetom do semenske ajde.

Novo cene za koruzni zдроб. Štajersko c. kr. namestništvo je določilo za koruzni zдроб pri prodaji na drobno sledeče cene: 78 v. za 1 kg v občinah, oddaljenih od železniške postaje do 3 km; 79 v. za 1 kg v občinah, oddaljenih 3–10 km od najbližje železniške postaje in 81 v. za 1 kg koruznega zdroba v občinah, ki so oddaljene od bližnje železniške postaje več kot 10 km.

Cena zgodnjemu krompirju. C. kr. centralna komisija za cene na Dunaju je določila za 100 kg primerno suhega, neprstnega zgodnjega krompirja letine 1917 za nakup od pridelovalca 46 K; cena velja od 20. junija dalje.

Nabiranje volne. Pred kratkim je c. kr. vojaško poveljstvo v Gradcu, nabiralnica volne za Štajersko, občinam vposlala razglas in okrajno nabiralni načrt za prevzete volne v mesecu juniju, oziroma juliju 1917. Volna se bo nabirala na sledečih krajih: Pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, na železniški postaji, dne 13. junija ob 11. uri predpoldne; v Selnici ob Dravi, v občinski pisarni, dne 15. junija ob 1. uri popoldne; pri Sv. Križu, v šoli, dne 18. junija ob 10. uri predpoldne; na Pesnici, na železniški postaji, dne 20. junija ob 8. uri zjutraj; v Slovenski Bistrici, na železniški postaji Slov. Bistrica mesto, dne 23. junija ob 10. uri predpoldne; pri Št. Martinu na Pohorju, v šoli, dne 25. junija ob 1. uri pop.; v Tinjah, v šoli, dne 27. junija ob 9. uri dopoldne; pri Sv. Lenartu v Slov. gor., v občinski pisarni, 3. julija ob 11. uri predpoldne.

Rumunski petrolej za Avstrijo. Vsi rumunski petrolejni izviki, katere so Rumunci takrat zasuli, ko so naše čete prodirale v Rumunijo, so sedaj zopet popravljeni, tako, da se sedaj pridobiva ve-

dno več petroleja, iz česar se sklepa, da hosta Avstrija in Nemčija v doglednem času za najnujnejše potrebe preskrbljeni s petrolejem.

Prodaja bombažastega blaga in perilnih predmetov. C. kr. trgovsko ministrstvo je dovolilo, da se sme v času od 2. junija do 2. julija 1917 v nadrobni prodaji oddati nadaljnjih 50% pod zaporo dejanega bombažnega blaga in perilnih predmetov, in sicer po stanju z dne 2. septembra 1916. To dovolilo ne obsega onega bombažnega blaga in onih perilnih predmetov, za katere je bila odrejena prisilna ponudba. V ostalem so prodajni pogoji sledeči: 1. Prodajati se sme samo posameznim, neposrednim porabnikom v množinah do največ 20 m, oziroma pol tucata pri perilu. 2. Nadrobne prodajne cene za dopuščene množine ne smejo nikakor presegati cen, ki jih je posestnik dosegel v nadrobni prodaji, predno je stopil v veljavno ukaz z dne 31. avgusta 1916. 3. O teh prodajah se morajo voditi posebni zapiski, v katere se mora kontrolnim organom, ki jih postavi c. kr. trgovsko ministrstvo, vsak čas dovoliti v pogled.

Razne novice.

Morilec lastne matere obsojen na smrt. Enoletni prostovoljec Ludovik Wochinetz, o katerem smo poročali, da je v Gradcu umoril svojo lastno mater, je bil od graškega vojaškega sodišča obsojen na smrt in bi naj bil ustreljen. Wochinetz pa je bil nato pomiloščen na 12 let težke ječe. Wochinetz je bil član nemškega dijaškega društva.

900 gostiln na Dunaju zaprli. Na Dunaju se nahaja zavsem 3700 gostiln in hotelov. Vsled vedno bolj naraščajočih težko glede dovažanja živil in pa vsled pomanjkanja piva in tudi vina je bilo do sedaj 900 gostilničarjev prisiljenih, da so morali ustaviti obrat. Med temi se nahaja tudi večje število velikih gostiln in hotelov.

Huda toča. Dne 8. junija popoldne so se zbrali temnosivi oblaki nad poljansko dolino v Belokrajini. Nekako ob pol 4. uri popoldne pa se vsuje namesto pohlévnega in zelo potrebnega dežja sama suha pa kakor oreh debela gosta toča, ki je v pol ure uničila ves up kmetovalcev, uničila vse, kar so preje pri dne roke obdelale. Prizadeta sta dve ravni občini: Podgora in župniji Staritrč ob Kolpi in Čeplje v župniji Nemška Loka pri Kočevju. Najhujše je bilo v vasi Čeplje in Vincol, kjer bodo morali strneno žito pokositi.

Potres ubil na tisoče ljudi. Poročila iz S. Salvadorja pravijo, da je ubil izbruh ognjenika z njim združeni potres na tisoče oseb. Mesti San Salvador in Santa Clara sta baje popolnoma uničeni. Mestne ulice v San Salvadorju so več metrov na debelo pokrite z gorečo lavo iz ognjenika.

Ženska imenovana za ministra. Po poročilih iz Petrograda je bila grofica Tanip, ki je znana dobrotnica, revežev in ki si je stekla za skrbstvo revežev velikih zaslug, imenovana za ministra za oskrbovanje in dobrotelost.

Koliko je ena milijarda v primerah za naše učence? V sedanjih vojnih časih čujemo prav pogosto o milijardah, saj sama vojska stane vsak dan skoraj pol milijarde. Ena milijarda je 1000 milijonov. Ako bi hoteli neprenehoma šteti, potrebovali bi 32 let. Milijarda kron, naloženih druga na drugo, napravi 1000 km ali 1.000.000 metrov visok steber; ta bi bil skoraj 350krat višji od Triglava. Milijarda K — položenih v vrsto — napravi 13.000 km, dolgo vrsto, bila bi še nekoliko daljša kakor zemeljska. Milijarda K tehta 50.000 q, za to bi potrebovali 500 vagonov, ako bi naložili v vsak vagon 100 q. Milijarda K, naloženih v hranilnici po 5%, da 50 milijonov K letnih obresti. Take primere najbolj pojasni ogromno število.

Dopisi.

Maribor. Gotovi visoki gospodi naše mestne hiše bi storili prav dobro, če bi n. pr. poskrbeli za večjo varnost imetka mestnega prebivalstva, kot pa, da kriče pri vseh možnih in nemožnih prilikah nad svojimi strankami. Če bi se to zgodilo, bi bilo pač nemogoče, da bi se noč za nočjo ponavljali v sredini mesta, zlasti pa v posrednih predmestjih, neprestani vlomi. Tako neka tatinska družba vznemirja meljsko predmestje že od meseca marca, krade kuretino, tudi poljske sadeže itd. Cemu imamo mestno policijo?! Kdaj se bo napravilo tukaj red?

Maribor. V našem mestu je nastalo v zadnjem času še tudi veliko pomanjkanje mila. Če hočeš dobiti kosček mila, se moraš že zgodaj zjutraj ob 4. uri postaviti v vrsto pred dotično trgovino na Glavnem trgu. V nepregledni vrsti čaka po cele ure kmetško in tudi revnejše mestno prebivalstvo, da dobi kosček prepotrebnega mila. Koliko dragocenega časa se pri tem izgubi! Naj bi

vendar merodajne oblasti to uvidele, posegle vmes in ukrenile, da bi ljudem zlasti z dežele, ne bilo treba po 3—5 ur čakati na kosček mila.

Maribor. Uradni sluga pri prehranjevalnem uradu okrajnega glavarstva Mihael Schell je ukradel iz uradne blagajne 458 K. Prišli so mu na sled in so ga zaprli.

Hoče. V nedeljo, dne 17. junija, ima popoldne po večernicah naša Dekliška Zveza v kaplaniji svoj občni zbor. K obilni udeležbi vabi odbor.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Zadnjega majnika nam je pri izbiranju svojih žrtev neizprosna smrt nepričakovano ugrabila pridno učenko Lojziko Ločnik, ki je še prejšnje jutro zdrava in vesela gnala svojo čredico ovčic na pašo. Huda udarec za ubogo mater, ker je padel pred nedavnim tudi mož na bojišču.

Spodnja Sv. Kungota. Danes, v petek, dne 15. junija zjutraj, je umrl po dolgi mučni bolezni, prevaden s sv. zakramenti za umirajočega 68letni Franc Bauman, veleposestnik, dolgoletni župan v Dobrenju. Pogreb v nedeljo dopoldne. Vrlemu našemu pristašu svetila večna luč! Spoštovani obitelji naše sožalje!

Stročja vas pri Ljutomeru. Piše se nam: Na južnem bojišču je bil poddesetnik Franc Golob, doma iz naše vasi, odlikovan s srebrno kolajno I. razreda.

Celje. Vpisovanje v I. razred c. kr. samostojnih gimnazijskih razredov z nemškim in slovenskim učnim jezikom v Celju se bo vršilo dne 28. junia in dne 16. septembra t. l. od 8. — 9. ure dopoldne. Sprejemni izpiti bodo iste dneve od 9.—1. ure.

Celje. Podžupan celjskega mesta Rakuš je v zadnji seji deželnega gospodarskega sveta zagovarjal odredbe, po katerih se prepoveduje prosti promet speha, masti, masla in drugih kmetijskih pridelkov. Deželni odbornik grof Franc Attems je obsojal to odredbo ter priporočal, naj se tisti, ki rabijo mast, ali speh, ali sirovo maslo, naravnost obračajo do tistih, ki to pridelujejo. Rakuš pa mu je nasprotoval in je povdarjal, da je to le nadaljni korak za ureditev prometa z vsemi živili in izjavil, da namerava v prihodnji seji predložiti poseben tožadveni načrt. Vse to bo več ali manj naperjeno proti kmetu, ki je že itak oddal skoro vse, kar je imel. Zastopniki mest vendar ne bodo zahtevali, da bi se našemu kmetškemu ljudstvu odtrgala od ust še zadnja troha živil in bi morali tudi na deželi vse oddati. Kdo bo pa potem delal? In če se ne bo dovoli pridelati, kako pa naj razni gospodarski sveti, katerih je že toliko, potem skrbijo za enojno razdelitev?

Sv. Peter v Savinjski dolini. G. Peter Zaro, tačas pri c. kr. sanitetnem oddelku št. 9 v Celju, je bil odlikovan za posebne zasluge pri razpečavanju blaga od vojnega boterinstva z veliko častno diplomom.

Ljubno v Savinjski dolini. Našemu rojaku Fr. Fluderniku, poštnemu uradniku na Zidanem Mostu, je podelil cesar civilni zaslužni križec.

Podčetrtak. V tukajšnji župniji je preminula krščanska žena in mati ter vzorna vzgojiteljica svojih otrok, Neža Selekar v 58. letu svoje starosti. Pospremili so jo k zadnjemu počitku otroci; hčere ter trije sinovi-vojaki, uslužbeni sedaj na fronti. Le najstarejšega ni bilo. Padel je za domovino že pred enim letom. Vedna žalost za padlim sinom je še mater spravila v prezgodnji grob. Na drugem boljšem svetu sedaj uživata skupno s svojim sinom večno veselje.

Zadnja poročila došla v petek dne 15. junija.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 14. junija.

Italijansko bojišče.

Na visoki planoti „Sedem občin“ včeraj samo topovski ogenj.

Na ostalih bojiščih položaj nespremenjen.

Napad na London.

Berolin, 14. junija.

Oddelek zračnega brodogoja je včeraj, dne 13. junija, dosegel London in je metel na mesto bombe.

Na nemških bojiščih nič posebnega.

Angleži zasedli Elbasan in Lariso.

Iz Pariza se poroča, da so angleške čete zase-

dle albansko mesto Elbasan in severnogrsko mesto Lariso.

Novi grški kralj prisegel.

Atene, 13. junija.

Kralj Konstantin je odpotoval na grad Tatoi. Novi kralj Aleksander je prisegel. Mesfo je mirno.

Ogrska kriza rešena.

Moric grof Esterhazy je svoje ministrstvo tako le sestavil:

Notranje ministrstvo: Bela Ugron, finančno ministrstvo: dr. Gustav Gratz, trgovsko ministrstvo: grof Bela Serenyi, naučno ministrstvo: grof Albert Apponyi, pravosodno ministrstvo: dr. Viljem Vaszonyi, poljedelsko ministrstvo: Bela Mezössy, minister a latere: grof Teodor Batthyany, domobransko ministrstvo: podmaršal pl. Szurmay, minister za Hrvaško: grof Aladar Zichy.

Danes v petek, dne 15. junija, ob pol 9. uri dopoldne, so novi ministri prisegli cesarju svojo zvestobo.

Listnica uredništva.

Črnomelj: Odstopili Glasniku Najsvetejših Src. — Št. Janč na Kranjskem: Prejeli, Hvala! — Gradec: Hvala! Bomo porabili.

Koledar za slovenske vojake za leto 1917 je nedavno izšel v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Ta koledar se je lansko leto našemu vojaštvu in civilnim osebam silno prikupil. Tudi po koledarju za leto 1917 že vojaštvo več mesecev močno poprašuje. Njegova vsebina je: a) Organizacija naše vojske (tudi mornarice). b) Državne podpore za družine mobiliziranih z novimi odloki. c) Kaj dobijo vdove in sirote padlih vojakov. d) Podpore zaostalim padlim in pogrešanim vojakom. e) Preskrba invalidov in njihovih družin. f) Vojno zavarovanje. g) Odlikovanja za moštvo. Povsod se je oziralo na najnovejša odloka. Pridelanih je tudi več vzorcev, kako se delajo razne vloge na oblasti. Posebno pa se bo prikupil našim vojakom „Duhovni spremljalec in molitvenik“, ki obsega krasna, vojakom nad vse potrebne nauke in molitve. Ob koncu ima tudi nove pošne delce. Za razne zapiske je pridelanega 48 listov praznega papirja in svinčnik. Koledar je močno v platno vezan, stane s poštnino vred K 1.10; po trgovinah se pa prodaja komad po 1 K. Naroča se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

„Straža“ stane za celo leto 10 K, za pol leta 5 K in za četrt leta 2 K 50 v. Kdor se ni poravnal dolžne naročnine ali še naročnine za leto 1917 ni obnovil, ga prosimo, da to takoj stori. Kdor hoče nabirati nove naročnike, mu pošljemo polonice. Denar se pošlje na naslov:

Upravništvo lista „Straža“.

Maribor, Koroška ulica št. 5.

POSOJILNICA V MARIBORU (NARODNI DOM)

sprejema prijave za VI. vojno posojilo vsak delavnik med uradnimi urami.

Razglas.

Drugi gospodinjski tečaj za kmetška dekleta se začne dne 23. julija in bo trajal do 21. oktobra. Prošnje naj se pošljejo do 30. junija podpisaneu ravnateljstvu. Istim naj se priloži: domovnica, zdravniško spričevalo, spričevalo o pravdnosti in šolsko spričevalo; za prosta mesta je potreben tudi izkaz o premoženjskih razmerah.

Za oddati je 10 prostih mest, plačujoče učenke pa plačajo 100 K za cel tečaj in sicer takoj pri vstopu.

Ravnateljstvo

deželne kmetijske šole v Št. Jurju ob juž. železn.

Na Kalvarijo I. Ljudska izdaja obsega 30 raznovrstnih križevih potov. Spisal Fr. Segula. Take zbirke križevih potov ni dobili pri nobenem narodu. Kot dodatek je pridjan še poseben molitvenik, obsegajoč sv. mašo in razne pobožnosti v čast trpljenju Kristusovemu, kakor tudi molitve za popoldansko službo božjo. Stane v platno vezan z rdečo obrezo K 2.80. V zlati vezavi se knjiga zdaj ne dobi. Naroča se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Na Kalvarijo II. Kažipot za duhovnike. Spisal Fr. Segula. Ta knjiga je v prvi vrsti namenjena p. n. g. dušnim pastirjem. V knjigi so natančne razprave o teh-le predmetih: 1. Početek in razvoj Križ. pota. 2. Natančna določila o ustanavljanju Križ. pota. 3. Odpustki sv. Križ. pota. 4. Stacijonski križci. 5. Bratovščina živega Križ. pota. 6. Obrednik za Križev pot. 7. Lega in zgodovina Križeve ceste v Jeruzalemu. 8. Križev pot za duhovnike. Predmet je torej silno zanimiv in p. n. gg. duhovnikom jako koristen in potreben, zato knjigo prav toplo priporočamo. Stane pa v rdeči obrezi K 1.80; v zlati obrezi K 2.80. Naroča se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Spodnještajerska ljudska
hranilnica in posojilnica
v MARIBORU

:: SPREJEMA PRIJAVE ZA ::

VI. VOJNO POSOJILO

med uradnimi urami.

Cvetje

iz vrtov sv. Frančiška

(glasilo III. reda) izhaja v Kamniku na
Kranjskem in stane za celo leto 2. K.

Vsako množino vreč

kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje.

Naročajte, priporočajte, podpirajte v prvi vrsti svoj
list v Novem mestu

Dolenjske Novice

vsi dolenjski rojaki, ki živite na zelenem Štajerskem
Naprej plačana letna naročnina 3 krone.

„Panorama-International“

Maribor, Grajski trg št. 3, kraven gostilne „k črnemu orlu“ se priporoča na obilen obisk. Odprto cel dan. Vstopnina 80 v, otroci 20 v. Predstava traja 25 minut. Vojni dogodki in vseh bojišč, pokrajine vseh dežel celega sveta v naravni velikosti, slikovite in resnične. Za malo denarja in malo izgubo časa se vidi mnogo zanimivosti celega sveta. Kdor si enkrat ogleda „Panorama“, pride zopet, ker so vedno nove predstave.

Kupim

kislo zelje,
vinski kamen,
čebelni vosek,
vsako množino po najvišji
ceni. Ako ima kdo večjo
kvantiteto za oddati, pro-
sim poročila, pridem tudi
na dom blago prevzet. Se
priporočam spoštovanjem
Jos. Šerec, trgov., Maribor,
Tegetthoff-ova ulica 57.

IZDELOVANJE

raznovrstne cerkvene oprave, kot oltar-
jev, kipov, vojnih spominskih plošč, ka-
kor tudi prenovljenje istih ohranite po
končani vojski našemu slovenskemu
umetniku-podobarju in pozlatarju

Ivanu Sojč

Maribor, Reiserjeva ulica št. 26.

KUPIM

po najvišji dnevni ceni vsako množino bo-
rovnio (örnio), rdečih malin in črnih malin,
(robidnio, ostrožnio). Prosim, da se mi takoj
sporočijo kraji, kjer bi nabirali **večjo množino**
tega blaga skupaj spravili. **Rudolf Staro-
važnik, eksport gob in dež. pridelkov,**
Konjice, Štajersko.

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva,
Maribor, Koroška cesta 10.
Darujte zanj vse zgodovinsko važne
predmete, osobito vojne spemine.

Na Kalvarijo!

30 Križevih potov.
Spisal Franc. Ser. Segula.

Ljudska izdaja.
Mala 8a. 640 strani.

Pregled vsebine:

1. Križev pot romarjev na Križevi cesti v Jeruzalem. — 2. Križev pot jeruzalemskih frančiškanov (l. 1875) — 3. Novejši jeruzalemskih frančiškanov. — 4. K. p., navadno Rimski ime-
novan. — 5. K. p., sv. Leonharda Porto-Mauriškega. — 6. K. p., sv. Alfonza M. Liguori. — 7. K. p., kardinala Pavla Melchers-a. — 8. K. p., (splošni) župnika Fr. Ser. Bezjaka. — 9. K. p., slov. amerik. škofa Friderika Baraga. — 10. Pred izpostavljenim sv. Rešnjim telesom. — 11. V čast Srca Jezu-
sovega. — 12. Na dan sv. obhajila. — 13. K. p., (stanovski) župnika Fr. Ser. Bezjaka. — 14. Za društvo sv. Jožefa kršćan-
kih mož. — 15. Za društvo sv. Ane kršćanskih žen. — 16. Za delavce in služabnike. — 17. Za mladeniče (A. M. Slomšekov). — 18. Za dekleta (Slomšekov). — 19. Za Mari-
janske kongregacije deklet. — 20. Za družbo Marijinih otrok. — 21. Za šolarje (priprava na prvo sv. obhajilo). 22. Za re-
dovnike in redovnice (obnoveitev samostanske obljube). — 23. K. p., za adventni čas. — 24. Za predpepelnični čas. — 25. Za postni čas. — 26. K. p., na Veliki petek. — 27. Za čas posebnih stisk in nadlog. 28. Za čas vojske. 29. Za verne duše. — 30. Memento mori! Sledi popoln molitvenik obsega-
joč „mašo v čast trpljenja Jezusa Kristusa“ vse litanije, spovedne in obhajilne molitve, razne molitve in pobožnosti o trpljenju Jezusovem, pesmi i. t. d.

Ko pridete v Maribor, dajte si je v prodajalni
tiskarne sv. Cirila predložiti na ogled; ali pa jo na-
ročiti takoj po pošti. Dobi se knjiga v treh različnih
vezavah: 1. z rdečo obrezo za K 2.50. 2. z zlato
obrezo za K 3.20. 3. krasna izdaja za K 3.50. Po
pošti poslan stane vsak komad 20. vin. več. Kdor
si knjigo po pošti naroči, naj pošlje denar po na-
kaznici naprej in naj priloži za vsak komad 20 vin.
za poštino.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Brzojavni naslov:
Cirilova tiskarna
Maribor

sprejema vsa tiskarsko stroko spadajoča dela kakor:
časnike, knjige, brošure, stenske in druge koledarje.

Za vs. kupniške urade: spovedne in misijonske listke s črtnim, rdečim ali
modrim tiskom, uradne savitke s natisom glave ter razne okrasne napise.
Za slavne občinske, šolske in druge urade: uradne savitke, osnanila, na-
pise, razglase, plačilne predpise, prejemna potrdila itd. Za obrtnike in
trgovce: pisma, savitke, okrožnice, račune, opomine, menice, cenike, do-
pisi, naslovnice, letake in lepake s črtnim in drugebarvnim tiskom.
Za posojilnice, sadruga in društva: pravila, zapiski, pristopnice in spre-
jemnice, letna poročila, računske sakljčke, društvene snage, vabila itd.

Trgovina tiskarne sv. Cirila
MARIBOR, v lastni hiši Koroška cesta št. 5

priporoča svojo veliko zalogo raznega papirja, peresnikov, peres, škatljic
za peresnike, vrvčnikov, radirk, kamenskov, tablic, črnil, savitkov (bar-
vanih in belih, v vseh velikostih), trgovskih knjig, noticov, pisarnega
papirja v mapah in škatljah, razgladne, itd. — Svete podobice (male, ve-
like in stenske), raspela vseh velikosti, molitveniki, molek, svetiljke,
škatuljice. — Štambilije za urade in dr. — Postrežba točna in solidna.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

sprejema hranilne vloge od vsakega, in jih obrestuje po

4 %.

Za nalaganje denarja po pošti so na razpola gopo-
loknice c. kr. poštne hranilnice na Dunaju št. 92.465.

Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje

članom na vknjižbo, na poroštvo in zastavo
pod zelo ugodnimi pogoji. Vknjižbo in dru-
go zemljeknjižno izpeljavo izvršuje posojil-
nica sama brezplačno; stranka plača le koleke.

Uradne ure

vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

„Hotel Beli vol“, Graška (cesarja Viljema) cesta št. 9.

Oficijelno subskripcijsko mesto

Ljubljanska kreditna banka podružnica Celje

sprejema po originalnih pogojih prijave na

šesto avstrijsko vojno posojilo

I. Davka proste 40letno $5\frac{1}{2}\%$ one amortizacijsko državno posojilo po K 9250 pristevisi $5\frac{1}{2}\%$ one obresti od 1. maja 1917 naprej ter daje $\frac{1}{2}\%$ bonifikacije. Ker teko obresti tega posojila že od 1. aprila 1917 znaša nabavna cena le K 91.54². II. Davka proste $5\frac{1}{2}\%$ one 10 letne državne zakladnice po K 94— pristevisi $5\frac{1}{2}\%$ obresti od 1. maja dalje in daje $\frac{1}{2}\%$ bonifikacije.

EN PAR KONJ

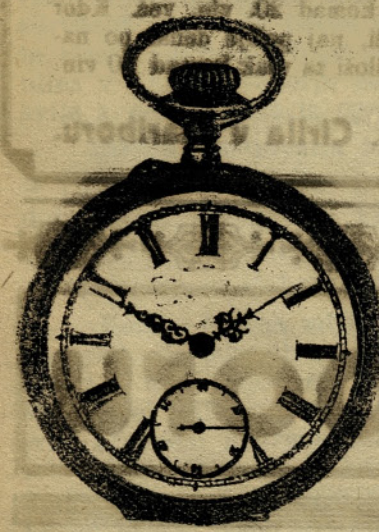
za težko vprego kupi, Matija Obran, Maribor, Fischergasse št. 9

Vitel (gepl)
na prodaj

Ker sem si svoje gospodarske stroje opremil s motorjem, prodam po zelo niski ceni vitel, (gepl), ki gozi mlatinico, rešalnice in tudi mali mlin. Vitel (gepl) je najbolj priporočljiv za posestnika, ki ima enonadstropni hlev. Več pove Lovre Cick, posestnik na Jeloven, pošta Maribor.

Slovenci, Naročajte in razširjajte Stražo!

Ure! Ure!

V veliki izbiri in po nizkih cenah.

Za vsako uro se jamčil
Precizijske ure, Schaffhausen,
Zenith, Omega, Eterne
Očala: Za kratkovidne nova,
izboljšana stekla

Franjo Bureš Maribor

urar, zlatomer in očalar,
Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

Tri krasna posestva
slavonske rodovitne zemlje.

Prostovoljno prodajam in sicer:

- 1 posest v površini od 30 oralov z hišo za 24.000 K;
- 1 posest v površini od 20 oralov z hišo za 19.000 K;
- 1 posest v površini od 10 $\frac{1}{2}$ orala za 10.000 K.

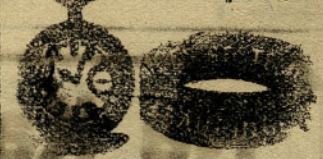
Zemljišča so vrlo dobre kvalitete, nahajajo se v selih blizu Djakova v Slavoniji, in prodajo se prostovoljno po nizkih cenah vsled obiteljskih razmer nastalih vsled vojske.

Pojasnila daje

Dr. Matija Belič,
odvetnik v Djakovu, Slavonija.

URE

točna posrežba

Vsaka uroga se jamčil, dragoceni, srebrni in zlati, po vsaki ceni.

Tudi na obroke. - Hrust. oreh. -

zlati. - Granatni 25—28 K

Kuhinjska posoda. - K 10—

Originalni umirja ura K 25—

Kuhinjska ura K 10—

Švedska kuhinja K 5—

Porocni postavi K 5—

Srebrne sarkice K 5—

Februar jama.

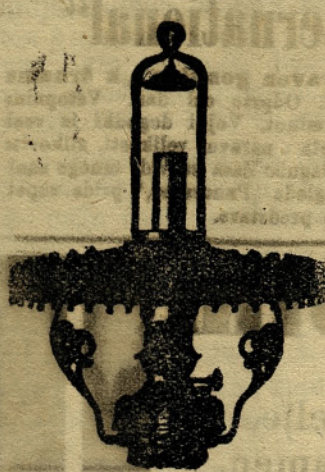
Nasl. Dietinger

Theod. Fehrenbach

urar in stolar

MARIBOR, Gosposka ul. 28

Kupujem zlatino in srebra.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo!

FRANC STRUPI :: CELJE
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakevrstnih šip in okvirjev za odobe. — Prevzema vse steklarske del pri cerkvah in stavbah. Najsolidnejša in točna posrežba.

Iščese zanesljiva dekla kavi.
Ponudbe na upravnitvo tega lista.

Nedeljski in prazniški evangeliji
Z RAZLAGO IN OPOMINI.

Našim hrabrim vojakom posvetil dr. M. Slavč, prof. bogoslovja. Založba kn. šk. lav. ordinariata. V tiskarni Sv. Cirila v Mariboru, 1917. Ta knjižica, katere založbo in plačilo je prevzel kn. šk. lavantinski ordinariat, je ravno kar izšla. Knjižica ima evangelije vseh nedelj in praznikov cerkvenega leta. Za evangeliji je kratka razlaga s primernimi opomini za pravo versko življenje. Dodan je še knjižici kratek molitvenik, ki ima navadne in najpotrebnejše molitve, zlasti za vojake. Knjižica obsega v mali osmerki 159 strani ter stane 50 vinarjev, naroča se pa pri prečast. kn. šk. lavantinskem ordinariatu v Mariboru ali pa v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

KUPIM

ali vzamem v najem 1 travnik približno 5 oralov, blizu Celja

Ivan Ravnikar, Celje.

Gospodje,

posebno učitelji in tudi drugi se pod ugodnimi pogoji in dobri plači sprejmejo takoj kot nabiralec-zastopniki

za zavarovanje
Vojnega posojila

c. kr. avstrijskega in vдовskega sklada.

Pismene ponudbe in vprašanja na okrajni odbor tega sklada v Mariboru, c. kr. okrajno glavarstvo, II. nad tropje, vrata št. 26.

Slovenci, Slovenke!
Podpisujte
6. VOJNO POSOJILLO
pri domačih denarnih zavodih.

Kmečka hranilnica in posojilnica
V PTUJU,
(minoritski samostan)
sprejema prijave za
VI. VOJNO POSOJILLO
vsak delavnik med uradnimi urami.

BEGUNCEM, INVALIDOM,

revnim slojem, kakor tudi šolski mladini se nudi posebna prilika z nabiranjem in sušenjem sedaj zelo potrebnih zdravilnih zelišč, priti do postranskega dobrega zaslužka. Natančna pojasnila daje

tvrdka **R. Lukmann**, prej Jos. Leuz nasl. v Ljubljani, Ahacijeva c. št. 10. v bližini sv. Petra cerkve.

Knjigarna, umetnine in muzikallje.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic XX po raznih cenah. XX
Za gostilničarje: Papirnat servijete vsled novih predpisov namestnje v Gradcu po zelo nizkih cenah.